PART TWO
DRAUGAS
Saturday, May 6, 1961

MOKSLAS ★ MENAS LITERATŪRA

ANTROJI DALIS
DRAUGAS
Šeštadienis, 1961 m. gegužės 6 d.

M. K. Čiurlionio muzikinis palikimas

VLADAS JAKUBĖNAS, Chicago, Ill.

Mikalojaus Kostanto Čiurlionio asmenyje mes susiduriame su gan išimtinu, savotišku atveju žymių menininkų tarpe. Gimęs vargonininko šeimoje, Drus kininkuose, iš mažens rodęs didelių gabumų muzikai, jis pakliuvo į garsaus muzikos mecenato, grovo Oginskio kapelą jo dvare Žemaitijoje. Netrukus gabus jaunuolis buvo išsiųstas, kaip grovo stipendininkas, į Varšuvos konservatoriją, kur išėjo pilną kompozicijos kursą. Jau tada pradėjęs produktingai reikštis kaip kompozitorius, M. K. Čiurlionis išsiunčiamas į garsėjusią Leipcigo konservatoriją; ten jis irgi atkreipia į save dėmesį; jo fuga orkestrui atliekama konservatorijos koncerte.

Kaip matome, M. K. Čiurlionis gavo pilną ir nuodugnų išsilavinimą kaip muzikas - kompozitorius; šioje srityje jis talentingai reiškėsi nuo pat vaikystės. Atrodė, niekas netrukdė jam toliau plėtotis ir garsėti toje srityje. Dirva talentingam kompozitoriui tolaikinės caro Rusijos ribose buvo itin palanki: rusų muzika buvo pergyvenusi kelių dešimčių metų kūrybinio pakilimo laikotarpį; XX amžiaus pradžia tuo atžvilgiu irgi buvo itin aktyvi: kilo Rachmaninovo ir Skriabino vardai; pirmus žingsnius žengė tuolaikiniai "skandalistai" novatoriai Prokofjevas ir Stravinskis, kuriems vėliau buvo lemta pasaulyje išgarsėti. Žymiai mažesniu maštabu gyvavo romantiškai saloninio pobūdžio kompozitorių grupė Varšuvoje, kur tačiau irgi pasireiškė vienas kitas talentas, kaip anksti miręs Karlowicz, ir jau tada pradėjęs kilti žymus naujoviškas kompozitorius K. Szymanowski. Susidomėjimas naujais talentais buvo didelis; kelias į pasirodymą ir eventualų išgarsėjimą nebuvo sunkus. M. K. Čiurlionis, pilnai pasišventęs muzikai būtų neabejotinai įėjęs bent į Rytų Europos garsenybių tarpą; jo talento tam būtų užtekę.

Didelio kūrėjo kibirkšties bruožai

Tačiau likimas kitaip lėmė. Jau Varšuvoje M. K. Čiurlionis pajuto palinkimą prie tapybos; nedaug pasimokęs, jis pasuko savotišku keliu. Jo mistiški paveikslai pradžioje tik stebino tautiečius; pripažinimas atėjo iš Rusijos centrų, kur misticizmas, tiek muzikoje, tiek mene, tiek literatūroje tada buvo aktualus. M. K. Čiurlionis buvo pripažintas tapybos genijum; tas pripažinimas nuaidėjo ir į jo gimtąjį kraštą, į Vilnių, atsiliepė ir Varšuvoje. Dailininkai pasidalino: vieni laikė jį "talentingu muziku" (ši nuomonė ir dabar kartais pareiškiama), kiti pripažino jo genialumą. Tapyba visiškai paglemžė M. K. Čiurlionio jėgas. Muzika nebuvo užmiršta, bet buvo nustumta į antrą vietą. Tai neatėmė M. K. Čiurlioniui jo talento, bet paveikė jo kūrinių užbaigtumą. Jo muzikinis palikimas yra kažkaip sunkiai apibūdinamas dėl jo reliatyvios vertės kitų muzikos didžiūnų tarpe. Kas neabejotina: M. K. Čiurlionio muzika **turi didelio kūrėjo kibirkšties bruožų.**

Ji nėra skirta plačiai publikai; yra tai gili mistiškai melancholiška, dažnai audringai verdanti muzikos kalba. Varšuvos laikotarpio kūriniuose jaučiama Chopino ir jam giminingo tuo laiku garsėjusio rusų kompozitoriaus Skriabino įtaka. Leipcigo studijos įnešė naujų elementų; atsirado gan komplikuota chromatinės polifonijos technika; Leipcige rašytos fortepijono miniatūros yra sunkiai suvokiamos ir sunkiai paskambinamos, bet turi ypač daug muzikinių įdomumų. Įtraukti į koncerto programą net ir dabartinėje šios šalies nuotaikoje šie vėlyvesnės Čiurlionies kūrybos pavyzdžiai neabejotinai sukeltų susidomėjimo.

Gausiausia jo kūrybos sritis

Gausiausiai pasireiškė M. K. Čiurlionis fortepijono srityje; be anksti parašytos fortepijono sonatos, čia daugiausiai turime smulkių preliudijų. Jų žymi dalis buvo išleista dar nepriklausomoje Lietuvoje St. Šimkaus redakcijoj, kaip, berods, pirmas mūsų Švietimo Ministerijos leidinys. Dabar gi Lietuvoje išleista ištisa M. K. Čiurlionies fortepijono muzikos knyga, kur įeina visos jau anksčiau išleistos preliudijos ir nemažas kiekis kitų.

Šių abiejų leidinių redaktoriams teko kovoti su nemažais sunkumais, kadangi M. K. Čiurlionio rankraščiai dažnai yra neišbaigti, su daugeliu smulkių klaidų: leidėjui tenka vietomis atspėti autoriaus intencijas ir savo atsakomybe papildyti vieną kitą gaidą, o taip pat įnešti išpildymo nurodymų. Šia prasme abu leidiniai turi savo trūkumų. St. Šimkaus leidinyje yra gan kruopščiai redaguotų kūrinėlių, ypač lengviau paskambinamų srityje; yra tačiau ir menkiau peržiūrėtų, kur daug ką atspėti tenka pianistui. Dabar Lietuvoje leista knyga kiek vienodesnio lygio, bet visumoje kiek paviršutiniško darbo; turint savo žinioje valstybinės leidyklos aparatą galima buvo pasiekti geresnių rezultatų.

Chorinė muzika

M. K. Čiurlionio chorinės muzikos palikimas nėra per gausus; choro kūriniai, net ir liaudies dainų harmonizacijos, yra kiek per chromatiški ir nevisai choriškai galvoti; nepaisant to, viena kita liaudies daina įėjo į mūsų chorų repertuarą. Iš didesnių veikalų turime "Deprofundis", "Sanctus" ir "Neliūskime" — fūgą chorui; visi šie kūriniai yra polifoninio pobūdžio, nelengvai atliekami.

M. K. Čiurlionio stygų kvarteto ir keleto smulkių kūrinėlių tam sąstatui neteko nei girdėti, nei matyti, nors tie veikalai būk tai dabar esą šioje šalyje.

Simfoninės poemos

Orkestro kūryboje turime dvi simfonines poemas: "Mišką" ir "Jūrą". "Miškas" priklauso ankstyvesniam, Varšuvos konservatorijos laikotarpiui; jis yra išlaikytas nuotaikingame romantiškame stiliuje su geru orkestro spalvų pajautimu ir kiek epizodiniu minties vystymu. "Miškas" buvo dažnai atliekamas mūsų simfoniniuose koncertuose nuo pat nepriklausomybės pradžios. "Jūra" ilgą laiką pasiliko neatlikta dėl keleto nereikšmingų partitūros netikslumų ir neištaisytų klaidų orkestro balsuose. Ji pirmą kart buvo pagrota B. Dvariono vadovybėje minint M. K. Čiurlionio mirties 30 metų sukaktį. Yra tai monumentalaus pobūdžio veikalas su turtingomis orkestro spalvomis ir dideliu užsimojimu. Formos vystymo atžvilgiu jis nėra pilnai savyje užbaigtas, bet, kaip atrodo, pagal turinį ir užsimojimą, jis ir dabar būtų bene stipriausias mūsų simfoninės literatūros kūrinys.

Preliudijų grupė

Tas pats yra ir su fortepijonine kūryba: pagal muzikos gilumą, akademiškumą, o vietomis ir originalumą vargu, ar kas nors iš kitų kompozitorių galėtų konkuruoti su gerai parinktų M. K. Čiurlionio preliudijų grupe. Žinoma, čia netūrima mintyje jo populiaraus "Noktiurno" ir lenkų himno "Z dymem požarow" melodija paremtos populiarios preliudijos; tie veikalai dažnai atliekami, bet, prie viso skambumo ir nuotaikingumo, jie tinkamai neatstovauja M. K. Čiurlionio. Jį geriau atstovaują fortepijono kūriniai yra daugiausiai techniškai ir muzikaliai gan sunkūs suvokti dėl nevisiško išbaigtumo ir netobulos leidėjų redakcijos; reikalauja dar papildomo šlifavimo iš pianisto pusės.

Sunkiai įkandamas, kiekvieno gerbiamas

Visa tai stato M. K. Čiurlionį, kaip kompozitorių, į kiek savotišką padėtį. Apdovanotas genialia kibirkštim, jis vis dėlto pasiliko tik vietinio pobūdžio dydyje. Pakibęs pusiau tarp tapybos ir muzikos, jis neįstengė detališkai išbaigti daugumos savo muzikos kūrinių. Jo muzikos kūryba, ypač vėlesnio pobūdžio, buvo žymiai aukščiau tolaikinės, o net ir nepriklausomos Lietuvos kasdieninių reikalavimų; užtat ir tarp lietuvių jis žinomas daugiausia tik iš savo vieno kito skambaus ankstyvesnės kūrybos kūrinio. Tuo tarpu jis būtų vertas daug geresnio likimo. Įdomu, kad garsus kompozitorius - pianistas A. Čerepninas (M. Motekaičio mokytojas) laiko M. K. Čiurlionį genialaus gabumo kompozitorium. Platesniam Vakarų pasaulyje M. K. Čiurlionis pasiliko ir, greisiausiai, pasiliks nežinomas. Lietuviškoje muzikoje jo muzikinis palikimas pasilieka lyg vienišas kolosas, nelengvai prieinamas, sunkiai pianistams įkandamas, bet kiekvieno lietuvio muziko gerbiamas. Rinktinių M. K. Čiurlionio preliudijų grupė, gero pianisto rankose pasilieka vertingiausiu lietuvių muzikos pavyzdžiu, tinkamu ją atstovauti prieš rinktinio skonio svetimtaučių publiką.

● **"Studia Lituanica" antrasis tomas.** Numatoma, kad dar šią vasarą išeis Lietuvos Tyrimo instituto leidžiamas "Studia Lituanica" antrasis tomas. Jame bus dr. Balio bibliografija apie Lietuvą. Pirmasis tomas, kaip žinoma, lietė Mažosios Lietuvos problemas. Instituto planuose yra dar išsami (Petro Būtėno rengiama) Mažr. Lietuvos vietovardžių studija. (E.)

Alfonsas Gricius

SODAI

Žydėjot jūs Chilmaro sodai,
Lyg rausvos aušros ties kalnais senais,
Ir jums dainavo, risdamies vienodai,
Įniršusio upokšnio vandenai.

Pavasario laukų nesibaigiančią puotą —
Najadų lūpas, kvepiančias medum,
Jūs privertėt be pabaigos sapnuoti
Ciklonais skriejančių žiedų.

Likimo keisto atblokštas flamingo,
Primerkdamas akis rainas,
Apstulbęs klausėsi, kaip aukščiuos sklinda
Fantastiška pavasario daina.

Užtraukdami klajūnų linksmą gaidą,
Ten pakeleiviai vakarai
Stebėdavo, kaip susikibę žaidžia
Šešėliai, pasigėrę pasakų kerais.

Saulėtuose Chilmaro soduos,
Ak, nutūpė, kaip magikas, ruduo
Ir, pasistatęs fleitą juodą,
Įsakė jai mirties raliavimus raliuot.

Ir neatlaikę jo šiurpios grimasos —
Kartu su vėjais nežinion skubėt,
Nuo medžių leidžiasi auksinės kasos,
Laukams dusliai šnibždėdamos „sudie".

Ir tik nuo žemės atsiplėšusio flamingo
Pavidalas ekranuose dangaus
Dar blaškos lyg liepsna pasaulio dingusio,
Pasaulio neišsakomai brangaus.

● **Lietuviškos iniciatyvos premija.** "Lietuvių Biuletenis" Laikinosios vyriausybės dvidešimtmečio sukakties proga pasiūlė LF bičiuliams skirti lietuviškos iniciatyvos premiją, kurios idėją anksčiau savo viename laiške kėlė prof. J. Brazaitis. Premiją turėtų gauti asmuo, kuris tremties laiką stipriausiai pasireiškė spaudoje savo idėjom, įprasmindamas tremties veiklą ir nurodydamas jos gaires. Premija atkreiptų dėmesį į jo skelbtas idėjas. Tam ieškoma mecenato su $400—$500.

● **Algimantas Kezys,** jėzuitas, studijuojąs teologiją, šį pavasarį gaus kunigo šventimus ir primiciją turės Apreiškimo parapijoje Brooklyne, N. Y. Platesnei visuomenei jis labiau pažįstamas iš meistriškų foto nuotraukų "Laiškams Lietuviams", kaikurios buvo panaudotos ir "Drauge".

● **Barboros Armonienės,** buvusios Sibiro tremtinės, atsiminimų pluoštas išspausdintas "Life" žurnalo bal. 28 d. numery. Tai ištrauka iš knygos "Leave Your Tears in Moscow". Knyga parašyta talkinant inž. Alg. Nasvyčiui. Knygą išleido Lippincott bendrovė. Aprašant Sibiro tremties vargus pridėtos ir iliustracijos Sibiro barakų, jos darbo prie vaikų, o taipgi nuotrauka iš laimingų nepriklausomybės dienų Lietuvoje.

Aprašymas apima sunkias dienas darbo vergų stovyklose, tardymus, kietas kalėjimo dienas.

● **Dail. Vanda Stančikaitė - Abraitienė,** gyvenanti Clevelande, ruošia savo kūrinių parodą.

● **Vasario 16 gimnaziją** baigė 5 moksleiviai; vienas jų — J. Kokštas, — neseniai atvykęs iš Lietuvos.

Hans Memmling (1430—1484) Madona (Louvro muziejuje Paryžiuje)

Marija, motina malonės,
Valdove žemės ir dangaus,
Po tavo kojų puola žmonės, —
Namų netekusius priglausk

Ant žemės nekaltųjų kraujas
Išmargino žiedų spalvas.
Tik per Tave pasaulis naujas
Vaikus ir motinas supras.

Faustas Kirša

KULTŪRINĖ KRONIKA

● **Lietuvos topografinis žemėlapis** šiomis dienomis išleistas Chicagoje. Šį didžiulį darbą ryžosi išleisti "Tėviškėlės" leidyklos savininkas, žinomas mūsų kultūrininkas ir skautų veikėjas Vladas Vijeikis (4346 So. Western Ave, Chicago 9, Ill). Patį leidinį redagavo ir jam reikalingus žemėlapius surankiojo Bronius Kviklys. Topografinis žemėlapis apima visą Lietuvos žemę, su sienomis, nustatytomis sutartimis su kaimynais. Taigi čia randame ir buvusį Klaipėdos kraštą, ir visą Vilnijos žemę plačia prasme, su Brėslauja, Pastoviais, Molodečnu, Valažinu, Ščiutinu, Gardinu, Augustavu, Suvalkais ir kitomis sritimis. Knyga didžiulo formato — 44,5 x 31,5 cm. Viso joje yra 125 lapai. Žemėlapio mastelis labai smulkus — 1:100.000, vadinasi Lietuvos teritorijos kvadr. km. čia atvaizduotas 1 kvadr. cm. Taigi čia randame gražiai pažymėtus visus Lietuvos miestus, miestelius, bažnytkaimius, kaimus, dvarus, vienkiemius, ežerus, upes, kelius ir t. t. Žemėlapio pradžioje dar pridėta lapų paskirstymo schema, be kurios, žinoma, sunku būtų susivokti tokiame leidinyje. Leidinio redaktorius šiam reikalui kruopščiai surinko visą medžiagą, galimą mūsų sąlygomis, panaudodamas buv. Lietuvos kariuomenės štabo topografijos skyriaus išleistus žemėlapius.

Kadangi mūsų kariuomenės vadovybė buvo spėjusi pagaminti tik dalį Lietuvos tokios rūšies žemėlapių, kitoms Lietuvos sritims teko naudotis Vokietijos, Lenkijos, Latvijos ir net Sovietinės Rusijos (raudonosios armijos) išleistais Lietuvos žemėlapiais. Šiame didžiuliame darbe jam maloniai padėjo prof. Steponas Kolupaila, Lietuvių Miškininkų sąjunga, V. Stasiškis ir kt. Šis leidinys bus įdomus gimtosios žemės pasiilgusiems keliauninkams, mokytojams, geografams, istorikams, rašytojams, žurnalistams ir kitiems kultūrininkams, vienu ar kitu būdu besidomintiems Lietuvos žeme.

Seniau visa ši medžiaga buvo laikoma slapta ir todėl eiliniams kultūrininkams beveik visiškai neprieinama. Dabar ji patiekiama viešai visame platume, tegu ir labai mažame kopijų skaičiuje. Vladas Vijeikis spaudos darbus atliko gražiai, rūpestingai, iš įvairiarūšių žemėlapių padarydamas gerą vienaspalvę kopiją. Tai pirmas šios rūšies darbas ir atliktas su didele drąsa emigracinėse sąlygose, kai dabartiniai Lietuvos okupantai tokius dalykus laiko slaptais ir ptačiau neleidžia naudotis.

● **Rašytojas Antanas Žukauskas - Vienuolis** mirė kaip bolševikų priešas. Apie tai paskelbė J. Kardelio redaguojama "Nepriklausoma Lietuva" Nr. 17, pranešdama: "Iš tų, kurie lankėsi Lietuvoje, sužinota įdomių ir reikšmingų žinių. Visų pirma yra įdomu, kad Vienuolis mirė prieš tai pasikvietęs kunigą ir atlikęs išpažintį... Jo mirtis prieš tai pasikvietus kunigą yra aiškinama kaip viešas ir griežtas protestas prieš sovietinį prievartavimą ir pareiškimas okupacijai nepritarimo... Antras reikšmingas faktas, patvirtinąs šį pirmąjį, yra tas, kad velionis rašytojas savo testamento vykdytoju paskyrė Sibiro kankinį advokatą Zigmą Toliušį, aiškų lietuvį". Tam Sibiro kankiniui paskyrė 10% pajamų už savo raštus ir 10% nuo palikto banke indėlio.

Ateinantieji laiškai iš Anykščių praneša, kad a. a. rašytojas Vienuolis prieš mirtį paprašė ant jo kapo padėti Lietuvos laukų akmenį su iškaltu jame kryžiaus ženklu. Okupantai dėl viso to Vienuolį dabar mažiau bemini.

● **Vytautas Kerbelis,** muzikas, praeitą pirmadienį sulaukė 40 m. amžiaus. Pačiame savo kūrybingumo amžiuje. Yra gimęs Kaune 1921 m. geg. 1 d. Gimnaziją baigęs Mariampolėje, studijavo kompoziciją pas prof. J. Gruodį, Kauno konservatorijoje. Būdamas tremtyje, gilino muzikos studijas Šv. Cecilijos akademijoje Romoje ir privačiai pas profesorius. Septynetą metų išbuvęs Argentinoje, 1955 m. atvyko į Kanadą, kur buvo pakviestas Aušros Vartų bažn. vargonininku. Yra sukūręs 7 vizijų ciklą fortepijonui, 7 preliudus fortepijonui, Siuitą ir eilę kitų kūrinių fortepijonui. Yra sukūręs šv.mišias vienam balsui bei keletą kūrinių vargonams. Taipgi yra jo sukurta eilė dainų, kurių tarpe yra laimėjusios premijas "Margučio" ir "Draugo" konkursuose.

● **"America" apie "Penkis stulpus".** A. Landsbergio drama "Five Posts in the Market Place" New Yorke užsidarė praėjusį mėnesį, po šešiolikos viešų spektaklių. Apie ją dar kalbama Amerikos spaudoje. Savaitraštyje "America", viename vyraujančių JAV katalikų intelektualų laikraščių, balandžio 22 d. numeryje, skaitome: "...Nors A. Landsbergis yra naujas dramaturgas, ta prasme, kad 'Penki stulpai' yra jo pirmoji profesionaliai pastatyta drama, jis turi matomai brandų intelektą ir pažymėtiną sugebėjimą sutverti charakterį. Abejotina, tačiau, ar Gate teatras jau yra subūręs pakankamai subrendusią publiką, kurią galėtų patraukti intelektualinė drama, nepasirašyta Ibseno ar Strindbergo... Tikėkimės, kad Jūsų recenzentas čia klysta. Bet jei jo abejonė turi pagrindo, Gate teatro vadovai nusipelno pripažinimo už jų drąsą, pastatant nežinomą dramaturgą ir tuomi suteikiant pradžią jo daug žadančiai karjerai. Jei kasos pajamos nesuteiks jiems atlyginimo, jie, galbūt, susilauks atpildo iš istorijos".

● **"ELTOS" biuletenis ispanų kalba.** Argentinoje pradėtas leisti "Eltos" biuletenis ispanų kalba: "Elta — Boletin del Servicio Informativo Lituano". Edita: Comite Suremo Lituano de Liberation: Albarracin 2352 — Remedios de Escalada F. C. N. G. R. Buenos Aires — Argentina. Pirmasis biuletenio numeris išleistas kovo - balandžio mėn., 14 pusl. Tokiu būdu dabar išeina penki "Eltos" biuleteniai: lietuvių, vokiečių, italų, anglų ir ispanų kalbomis.

● **Aldonos Šimaitienės** įdomus straipsnis "Lietuva tremties beletristikoje" išspausdintas vedamuoju "Ateities" Nr. 4. Čia ji apžvelgia Būdavo, Gliaudos, Švaisto, Mazalaitės, Ramono, Alanto, Pūkelevičiūtės, Landsbergio, A. Rūtos, Barono, Kralikausko, Andriušio, Katiliškio, Jurkaus, Jankaus, Savickio ir kt. kūrinius.

LIETUVIO TARPTAUTINIO MASTO STUDIJA

"Dievo meilės traktato" šaltiniai

DR. PETRAS CELIEŠIUS, E. Chicago, Ind.

Gregoriaus universiteto Romoje lietuvis profesorius kun. A. Liuima, S. J., parašė didelį — 740 puslapių — mokslinį veikalą prancūzų kalba, kurio antroji dalis pasirodė knygų rinkoje praeitų metų pabaigoje. Kadangi šis veikalas yra lietuvio įnašas į mokslo lobyną, todėl mums lietuviams yra verta ir džiugu žinoti.

Originalus knygos titulas yra: "Aux sources du traite de l'Amour de Dieu de saint Francois de Sales", Deuxieme partie, Rome 1960 (Švento Pranciškaus Saleziečio Dievo meilės traktato šaltiniai, antroji dalis). Išleido Šv. Gregoriaus universiteto leidykla.

Kruopščiai ir tiksliai atliktas darbas

Kun. A. Liuima, būdamas mistinės teologijos profesorium, pasirinko savo moksliniam darbui Šv. Pranciškaus Saleziečio mistinį veikalą "Dievo meilė", kuriame autorius nurodo motyvus, kodėl mes visi turime mylėti Dievą, Dievo meilės būdus ir nuoširdžiais ugningais žodžiais uždega skaitytoją Dievo meile. Savo minčiai sustiprinti ir sėkmingiau skaitytoją paveikti, Pranciškus naudoja daugybę citatų, gražių išsireiškimų, palyginimų, figūrų iš stabmeldžių rašytojų, Bažnyčios tėvų, bažnytinių rašytojų, teologų ir ypač iš Šv. Rašto abiejų testamentų. Prof. A. Liuima kelia problemą, kurių autorių tekstus panaudojo Pranciškus "Dievo meilės traktate", kodėl juos naudojo ir kaip citavo. Atsakydamas į šį klausimą visu moksliniu atsargumu ir metodu sukuria aukščiau minėtą per septynis šimtus puslapių veikalą. Darbas atliktas labai kruopščiai, objektyviai, nuoširdžiai ir tiksliai.

Kun. A. Liuima randa, kad Pranciškus "Dievo meilės traktate" panaudojęs per du tūkstančiu citatų, imtų iš penkiolikos senovės klasikų rašytojų, penkiasdešimties Bažnyčios tėvų ir rašytojų, 1192 citatas iš Šv. Rašto knygų ir daugelį iš kitų šventų knygų, Bažnyčios koncilijų ir teologų.

Šš. Pranciškaus citatų naudojimo metodas

Pranciškaus naudotos citatos nėra nei chronologiškai, nei sistematiškai imtos, bet užgriebtos įvairiomis progomis įvairiose vietose. A. Liuima jas kruopščiai tiria, siekdamas originalių versmių, jas lygina su originalais ir randa, kad daugelis cituotų tekstų yra nukrypę nuo originalų ne tik žodžio, bet kartais ir minties požiūriu. Čia pat greta pateikiami originalūs ir pas Pranciškų naudoti tekstai, iš kurių matomi nukrypimai, pakeitimai, pridėjimai arba net savotiškas minties perteikimas pagal savo minties reikalą.

Autorius randa, kad Pranciškus naudojęs tiek autoritetų, tiek Šventraščio tekstus ne moksliniais sumetimais, bet dvasiniu pagrindu. Jis norėjęs išgauti skaitytojo sieloje religinį efektą, norėjęs įžiebti Dievo meilę visais galimais būdais ir priemonėmis. Dėl to motyvo Pranciškus stiprinęs savo mintį autoriteto ir Šventraščio žodžiais, skambiais posakiais, stipriais vaizdais ir simboliais, bet nepaisęs doktrinalinio momento. Kai kurių tekstų tikslesniam supratimui autorius leidosi nuo Pranciškaus išspausdinto veikalo "Dievo meilės traktatas" į jo rankraštinį prototipą, kur Pranciškaus naudota dar daugiau citatų originaliomis kalbomis.

Citatų gausumą ir jų platumą nulėmęs psichologinis momentas. Pranciškus norėjęs skaitytojo sieloje uždegti Dievo meilės jausmą psichologiniu būdu. Dėl to jis ėmęsis tų priemonių, kurios duoda daugiausia efekto: citatas trumpinęs, savaip perdirbęs, dėjęs savus žodžius į autoriteto lūpas. Kartais iš kuklumo kalbėjęs autoriteto (kito autoriaus vardu), kai tuo tarpu jis pats gudriau ir stipriau pasakęs, negu minimasis autorius. Nuo matomų tvarinių kilęs prie Dievo, nuo žemiškos meilės prie dieviškos. Dėl to dažnai naudojęs Šventraščio Giesmių giesmės tekstus ir vaizdus, psalmes, Išminties knygą, Jobo knygą ir kitas įkvėptąsias knygas, kurios motyvuoja Dievo meilės reikalą. Senovės klasikų veikalus naudojęs tik atsitiktinai, Bažnyčios Daktarus ir rašytojus bei teologus nuoširdžiai, o Šventraščio tekstus kaip didžiausio autoriteto žodžius. Iš bažnyčios Tėvų didžiausiu autoritetu laikęs šv. Origeną, Tertulioną, iš teologų, Tomą Akvinietį, ypač šv. Bernardą.

Vincas Ramonas, laimėjęs $500 premiją už savo apysakų rinkinį "Miglotas rytas". Šią Vinco Krėvės vardo premiją skyrė Montrealio Akademinis sambūris. Premijos įteikimas — gegužės 13 d. Montrealyje, Aušros Vartų parapijos salėje. Ramono apysakų rinkinys "Miglotas rytas" yra aukštai vertinamas. K. Bradūnas ("Drauge" 1960. XII. 31) darydamas 1960 m. literatūros balansą, šį veikalą pavadino vienu iš kertinių stulpų tų metų mūsų prozos rūme. Šioje knygoje "dideliame spalvų įvairume ir lyriškai realaus peisažo fone rašytojas tapo savo gimtojo žmogaus — kapsosiela".

"Miglotą rytą" recenzuodamas ("Drauge" 1960.VIII. 20) J. Aistis tą rinkinį vadina ne eilinės vertės. Pažymi, kad veikale V. Ramonas Suvalkiją vaizduoja "menišku meistriškumu ir tikrumu... V. Ramonas yra davęs visą galeriją savo krašto žmonių, sodiečių ir inteligentų, valdininkų ir tarnautojų, amatininkų ir samdinių su kiekvienam luomui savitu žodynu, sintakse ir galvosena". Pranašiškai tada J. Aistis kalbėjo: "Mano galva Ramono proza yra ir bus lietuvių pasakojamosios literatūros organiška dalis."

Predestinacijos klausimas

Prof. A. Liuima Švento Pranciškaus veikalą "Dievo meilės tr." tiria absoliutėj daugumoj tik naudotų šaltinių požiūriu. Į minėtos knygos turinį iš esmės nesileidžia. Tačiau visdėlto jis kelia vieną labai svarbią to veikalo problemą — predestinacijos klausimą. Tai yra pati įdomiausia visos knygos vieta, nes to klausimo nepajėgė pilnai atsakyti net didžiausieji teologai: šv. Augustinas, šv. Tomas Akvinietis. Šv. Pranciškus remiasi daugiausia augustinine samprata. Be to, jis pats stipriai pabrėžia, kad žmogaus paskirtis būti danguje, ar pragare priklauso nuo jo paties nuopelnų, kuriuos Dievas iš anksto pramato ir žino, ko bus vertas — post praevisa merita (p. 452).

Malonu pabrėžti, kad prof. A. Liuima šiuo veikalu yra užsitarnavęs mokslininko vardą ne veltui. Į jį įdėta daug daug darbo valandų, protinio sugebėjimo, geros valios, širdies ir mokslinio atsargumo. Kiekvienas pasirinktas klausimas tirtas iki giliausių pagrindų, plačiai ir nuosekliai. Galima jausti, kad autorius turi rankose ne tik šv. Pranciškaus raštus, bet prieš save didžiulę biblioteką, kurią naudojosi kantriai, ištvermingai ir išmintingai. Su panašiu moksliniu metodu jis galėtų tirti kiekvieną mokslo veikalą, liečiantį šaltinius teologinėj srityj plačia to žodžio prasme.

KULTŪRINĖ KRONIKA

● **Lietuviai Lenkijoje.** Dr. Stephan Horak, Indianos universiteto bibliotekininkas, parašė veikalą "Poland and Her National Minorities". Išleido Vantage Press New Yorke. Knyga turi 259 pusl., kainuoja $5. Autorius yra ukrainietis, lankęs Lenkijos mokyklas, paskiau, kaip pabėgėlis, lankęs Erlangeno universitetą Vokietijoje, kur 1949 m. gavo daktaro laipsnį, gilindamasis į rytų Europos istoriją. Kaikurį laiką dirbęs Rytų Europos tyrimų skyriuje prie Tuebingeno universiteto, atvykęs į JAV 1956 m. gavo magistro laipsnį Michigano universitete ir dabar dirba prie Indianos universiteto. Yra parašęs keletą knygų: Rusijos istoriją, apie Ukrainą ir jos politiką ir kt.

Šiame veikale autorius aptaria Lenkijos atsikūrimą po I Pasaulinio karo, etnografinę jos struktūrą ir jos grumtynes su mažumomis. Šių tarpe autorius daugelyje vietų sumini ir lietuvius, iškeldamas Vilniaus klausimą, Suvalkų sutartį, Želigovskio įsiveržimą, persekiojimą lietuviškų mokyklų, organizacijų, spaudos. Būdamas ukrainietis, autorius neblogai supranta lietuvių reikalus ir šiame veikale yra gana objektyvus. Gausiai cituodamas prieškarines statistikas, pažymi ir Vilniaus srityje lietuvių turėtą daugumą. Autorius atskleidžia, kad mažumos buvo Lenkijos valstybėje laikomos antros rūšies piliečiais ir pabrėžia, kad ateities Europoje turėtų būti kitokia santvarka. Europos valstybių sąjungoje su platesnėmis mažumų teisėmis jis mato lengvesnį ir Vilniaus, Lvovo, Dancigo, Brėslaujos problemų išsprendimą.

● **Vaclovas Čižiūnas** mūsų pedagogas ir kultūrininkas, šiuo metu studijuojąs iliustravimo meną komercinės dailės mokykloje — Famous Artists Schools, Westport, Conn., yra nupiešęs viršelį ir aplanką Prano Naujokaičio romanui "Įlūžę tiltai". Tai bus pirmasis V. Čižiūno, kaip dailininko, viešas pasirodymas.

● **Dr. J. Girniaus veikalą išleis kun. dr. P. Celiešius.** Kun. dr. Celiečius paaukojo Į Laisvę Fondui Lietuvių Kultūrai Ugdyti 800 dolerių, kad būtų išleistas dr. Juozo Girniaus veikalas apie Tautą. Tai didelė vieno asmens auka, ypač turint galvoj, kad kun. dr. Celiešius dirba vikaru gana skurdžioj lietuvių parapijoj, netoli Chicagos. Kun. dr. Celiešius yra aktyvus Lietuvių Bendruomenės ir kitų organizacijų darbuotojas, didelis mokslo ir lietuviškos knygos mylėtojas, Bonos universitete studijavęs filosofiją ir meno istoriją. Prieš kurį laiką Lietuvių Bendruomenė buvo paprašiusi dr. Girnių paruošti mažą studijėlę apie tautą. Dr. Girnius veikalą išplėtė ir paruošė labai svarbią ir rimtą originalią studiją, kurią Į Laisvę fondas planuoja atiduoti skaitytojas šių metų gegužės pradžioje (LB)

● **Prano Naujokaičio** romanas "Įlūžę tiltai" netrukus pasirodys knygų rinkoje. Knyga turi 240 psl., leidžia Vagos leidykla Brooklyne. Romanas vaizduoja žmones, neturinčius po kojomis gimtosios žemės. Jie vaikščioja svetimų didmiesčių gatvėmis, mėgina įsikalbinti į naują gyvenimą, bet jų širdys pasiliko nuskendusiuose soduose — tame šviesos pasaulyje, už prabėgusio laiko tolumų.

TAUPYKITE LIETUVIŲ SOSTINĖS CENTRE

CHICAGO SAVINGS B-VĖJE

Pasidėkite santaupas į apdraustą, tvirtą finansinę įstaigą, visais atžvilgiais išbandytą per pastaruosius 36 metus. Negalėsit rasti patogesnės ir pelningesnės vietos. Puikiausi įrengimai, aukšti dividendai. Atdara tris vakarus savaitėje. Du dideli kiemai automobiliams pasistatyti.

Nemokamai teikiame daug pelningų patarnavimų.

KVIEČIAME Į

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6245 South Western Ave. Chicago 36, Illinois

GRovehill 6-7575

ATDARA: Pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį ir penktadienį nuo 9 iki 8. Trečiadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį nuo 9 iki 12:30 val. po pietų.

MOVING

A. BENIULIS atlieka įvairius perkraustymus bei pervežimus iš tolimų ir artimų atstumų.

Tel. RE 7-7083

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMUI MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITWINAS, Prez.

3039 So. Halsted St.

Tel. VIctory 2-1272

Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai

Raštinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

VISOS PROGRAMOS IŠ WOPA 1490 kil. AM ir 102.7 mg. FM

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10-11 val. ryto. Šeštadieniais ir sekmadieniais 8:30—9:30 val. ryto. Vakaruškos pirmad. 7 val. vak.

Anglų kalba: kasdien nuo antradienio iki penktadienio 7-7:30 val vakaro.

Tel. HEmlock 4-2413

7159 So. Maplewood Ave. Chicago 29, Ill.

GRADINSKAS

J. G. TELEVISION CO.

2512 W. 47th St., FR 6-1998

TV RADIJAI, HI-FI, VĖSINTUVAI

Pardavimai-taisymai. Sek. uždaryta

MOVING

R. ŠERĖNAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli. Miesto leidimai ir pilna apdrauda.

2047 W. 67 Pl. WA 5-8063

VESTUVIŲ NUOTRAUKOS IR AUKŠTOS RŪŠIES FOTOGRAFIJOS MŪSŲ SPECIALYBĖ.

PRECIN PHOTO STUDIO

(Incorporated)

EDVARDAS ULIS, sav.

4068 Archer Ave. Tel. VI 7-2481

DAN'S VIDEO

atlieka visus remonto darbus TV-iai ar Radijui reikalingus.

D. LIUTIKAS, el-tro technikas.

GA 3-4659. 8018 S. Lamon Ave.

P. ŠILEIKIS, O. P.

Orthopedas. Protezistas

Aparatai-Protezai. Med. bandažai. Spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t.t.

Val. 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.

ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.

2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.

Tel. PRospect 6-5084

DR. J. IR K. AGLINSKAI

GYDYTOJAI IR CHIRURGAI

5430 So. Kedzie Ave.

Priima ligonis pagal susitarimą Dėl valandos skambinti telefonu REmlock 4-1562 nuo 2 iki 9 v. p. p. kasdien, išskyrus trečiad. ir šeštad

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS

PRITAIKO AKINIUS

6322 South Western Avenue

Val.: kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadieniais 10—1 val. Trečiadien. uždaryta. Kt. laiku susitarus

Ofiso telefonas PR 8-3229

Rez. telef. WAlbrook 5-5076

DR. VL. BLAŽYS

PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS

4701 South Damen Avenue

Kampas 47-tos ir Damen Ave.

Val. kasdien nuo 6—8 val. vak. Šešt. 2—4 val. vak.

Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį

Ofiso telef. LAfayette 3-6048

Rez. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS

Inkstų ir šlapimo takų chirurgija

Tel. PRospect 6-1795

2300 W. 51st St., Chicago, Ill.

Oakley Medical Arts Bldg.

arba

424 Algonn Ave., Elgin, Illinois

Tel. OWens 5-0533

Valandos pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. HE 4-2324

DR. PETER T. BRAZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2434 West 71st Street

Val. Pirm., ketvir., penkt. 1-4 ir 7-9 Antr. 1-6, treč. ir šešt. pagal sutartį. Sekm. uždaryta.

Tel. ofiso HE 4-5748; Res. HI 5-3226

DR. S. ir M. BUDRYS

GYDYTOJAI IR CHIRURGAI

(Bendra praktika ir Alergija)

2751 West 51st Street

Valandos: pirm., antr., ketvirt., 2 - 9 val. vak., penk. 10 v. r. iki 9 v. v. šeštad. 10 v. r. iki 1 p. p.

Ligonius priima pagal susitarimą

DR. J. G. BYLA-BYLAITIS

Nervų-Smegenų Ligos. Chirurg

OAKLEY MEDICAL BLDG

2300 West 51st Street

Valandos šeštad. susitarus

GRovehill 6-3409.

Neatsiliepus skambinti

PRospect 6-1795

DR. Z. DANILEVIČIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Spec. vidaus ligos

Tel. ofiso — REpublic 7-4900

namų — GROvehill 6-8161

Persikėlė į naują ofisą

2858 West 63rd Street,

FRANCISCO MEDICAL CENTER

Priima tik pagal apointmentą.

DR. MARIJA LINAS

AKUŠERIJA ir MOTERŲ LIGOS

2817 West 71st Street

Telefonas HEmlock 6-3545

(OFISO IR REZ.)

VALANDOS PAGAL SUSITARIMĄ

Tel. ofiso PR 8-7773, rez. PR. 6-4783

DR. A. MACIŪNAS

CHIRURGAS

2858 West 63rd St.

Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 p. p., antrad. ir penktad. 5-8 v. v.

Ofiso HE 4-1818, Rezid. PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

spec. vidaus ligos

2454 West 71st Street

(71-os ir Campbell Ave. kampas)

Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šeštad.: 9 v. r. — iki 2 p. p. Trečiadieniais uždaryta.

DR. JONAS V. MILERIS

NERVŲ IR SMEGENŲ LIGOS

5430 So. Kedzie Ave.

PAGAL SUSITARIMĄ

Tel. HE 4-1562

Skambint 2 iki 9 val. popiet kasdieną, išskyrus trečiadienį.

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS

GYDYTOJA-CHIRURGĖ

Vidaus ligos

10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill

Telef. ofiso: PUllman 5-6766

Namų: REverly 8-3946

Priėm. val.: kasdien 6-9 v. v., šešt 1-4 v. p. p., trečiadienį — uždaryta

Tel. ofiso VI 2-1484. Rez. RE 7-8815

DR. ALBINA PRUNSKIS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ

3259 South Halsted Street

Val. kasdien: 3-7 p. p.; šeštad. 2-4 val. Treč. uždaryta.

Ofiso telefonas — BIshop 7-3528

DR. AL. RAČKUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4342 Archer Avenue

(Kampas Kedzie ir Archer)

VAL. kasdien nuo 2 iki 9 val. vak

Treč. ir sekmad. tik susitarus

DR. ZIGMAS RUDAITIS

2745 West 69th Street

Spec. ORTHOPEDINĖS LIGOS

Priešais šv. Kryžiaus ligoninę

VAL.: Pirma., antr., ketv., penktad nuo 9 iki 11 ryte ir nuo 6-8 val. v Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu.

Telef. REpublic 7-2290

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.

Tikrina akis ir pritaiko akinius

kelia stiklus ir rėmus

4455 S. California Ave. YA 7-7281

Val.: 10 ryto iki 8 vak. (trečiad. uždaryta. Šeštad. 10 v. r. iki 2 p. p.

DR. J. J. SIMONAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Naujas adresas: 4255 W. 63rd St

Ofiso tel. REliance 5-4417

Rez. tel. GRovehill 6-0617

Valandos: 1-3 p. m. ir 6-8 p. m

Penkt. tik 1—2 p. m.

Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Ofiso telef. CLiffside 4-2806

Rezid. telef. WAlbroock 5-3099

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1724 West 47th Street

(Bendra praktika ir specialiai chirurgija)

(Kamp. 47th ir S. Hermitage)

Val.: nuo 2 iki 4 val. ir 6 iki 8 v. v. Šeštad. nuo 2 iki 6 val., išskyr. sek.

Tel. ofiso TO 3-0959

Res. tel. GA 3-6046

DR. FL. TALLAT-KELPŠA

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Spec. chirurginės ligos

5002 West 16th Street, Cicero, Ill.

Val.: kasdien 5-8 p. m., šeštadien 1-4 p. p. Kitu laiku ir trečiad susitarus.

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

(Bendra praktika ir moterų ligos)

Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.

Tel. PRospect 8-1223 ar TR 3-5577

Ofiso val.: Pirm 7-9 v. v., Antrad., Treč. ir Penkt. 6-9 val. vak., Šeštad. 2-4 val. popiet ir sulig susitarimu.

Tel. ofiso HE 4-2123, rez. GI 8-6196

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS

2454 West 71st Street

(71st ir So. Campbell Ave.)

Val.: pirm. antr., ketv. ir penktad. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8. Treč. ir šešt. uždaryta.

Telefonas — GRovehill 6-2828

DR. A. VALIS-LABOKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2524 West 69th Street

Specialybė: AKUŠERIJA ir MOTERŲ LIGOS

Valandos: nuo 1-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais nuo 1-4 val. popiet

Trečiadieniais uždaryta

Tel. PRospect 6-9400

DR. ONA VAŠKEVIČIUS

(VASKAS)

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ

6248 South Kedzie Ave.

Ofiso val. kasdien: 2-4; 6-8 Šeštad. nuo 2 iki 4. Treč. ir sekm. tik skubiais atvejais ir susitarus.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-8168

DR. F. C. WINSKUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2420 W. Marquette Road

Val. nuo 2 iki 4 v. v. ir 7 iki 8 v. v

Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį.

DR. P. Z. ZALATORIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1821 So. Halsted Street

Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR 6-6650

Rezid. 6600 So. Artesian Ave.

Val. 11 v. ryto iki 2 v. p. p. 6-7 v.

DR. T. DUNDULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Akušerija ir moterų ligos

4157 Archer Avenue

Ofiso val.: nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 v. vak. Šeštadienias nuo 2-4 v. popiet.

Trečiadieniais pagal sutartį.

Ofiso tel. VIrginia 7-0036

Rezidencijos tel. REverly 8-8244

Rez. GI 8-0873 Rez. HE 6-1670

Dr. Eisin Dr. Balukas

DR. W. M. EISIN-EISINAS

DR. K. G. BALUKAS

AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS

6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670

Valandos pagal susitarimą

Jei neatsiliepia skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414. Rezid. RE 7-6867

DR. B. GAIŽIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Specialybė akušerija ir moterų ligos

2454 West 71st Street

(71-os ir Campbell Ave. kampas

Val.: kasdien 1—3 ir 6—8 val. vak. Šeštadieniais 1-4 p. p. Trečiadieniais uždaryta.

DR. A. GARUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Vidaus ir vaikų ligos

2737 West 71st St.

Val. kasdien nuo 6-8 val vakaro Šeštad. nuo 12:30 — 2:30 val. p. p. Treč. ir kitu laiku tik susitarus.

Tel. ofiso ir rez. WA 5-2017

Ligonius priima pagal susitarimą.

Ofiso tel. HE 4-7007.

Namų-rez. tel. PRospect 8-9081

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS

(JOKSA)

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ

VAIKŲ LIGOS

2656 West 63 Street

Val.: Pirmad. ir ketv. nuo 2:30 iki 4:30; antr. ir penkt. nuo 5 iki 8; šešt. nuo 1 iki 4. Kitu laiku tik susitarus.

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3844 West 63rd Street

Val. kasdien nuo 1 — 4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta

Telefonas: GRovehill 6-1595

DR. ALDONA JUŠKA

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ

PRITAIKO AKINIUS

2422 W. Marquette Road

Valandos 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius.

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1881

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1407 So. 49th Court, Cicero

Kasdien 10-12 ir 4-7. Treč. ir šeštad. tik 10-12.

Tel.: REliance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

(Lietuvis gydytojas)

3925 West 59th Street

Val.: Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 1—4 p. p., 6.30-8:30 val. vak. Šeštad. 1—4 val., trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4938 W. 15th St., Cicero

Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak išskyrus trečiadienius

Šeštadieniais 12 iki 4 popiet

Ofiso telef. LAfayette 3-3210, jei neatsiliepia, šaukite KEdzie 3-2868

DR. EMILY V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ

4146 S. Archer Ave.

Val Kasdien popiet nuo 12—3 val vak pirm., antr., ketvir. 6—9 val

Trečiadieniais tik susitarus

DR. IRENA KURAS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ

KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ

7156 South Western Avenue

MEDICAL BUILDING

Pirmad., antrad., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val ryto — 1 val. p. šeštad 11 val. ryto iki 2 val. p. p

Office tel. RE 7-1168

Res. tel. WAlbrook 5-3765

MODERNI SAKMĖ

APIE TAUTOS GYVASTINGUMĄ

Keletas pastabų apie Alės Rūtos romaną "Į saulėtekį"

ELENA TUMIENĖ, Los Angeles

Kai tauta kenčia nelaisvę, negandos ir bandymų dienas, kai ji koveja egzistencinę kovą arba, kai valandėlę atsikvepia po tokios svarbios gyvybinės kovos, ji, pilna šviežių įspūdžių ir didelių išgyvenimų, lygiai taip, kaip kad tas pavienis žmogus, mąsto apie savo likimą.

Paprastai teisingiausiai šito mąstymo eigą ir išvadas atvaizduoja jos menininkai. Tai jų kūriniuose šitos problemos, šitas mąstymas iškyla, priimdamas savitas, konkrečias estetines formas.

Pastaruoju metu Aloyzas Baronas premijuotame "Tiltų ir bedugnių" romane atvaizdavo lietuvį - žmogų tarp dviejų ugnių ir menine forma apibūdino mūsų tautos gaivalingumą, parodydamas paskiro lietuvio kovą, norą ir sugebėjimą išlikti gyvu. Įdomu, kad pro šią temą — tautos gyvingumą ir veržlumą — negalėjo tylomis praeiti ir viena kūrybingiausių šio meto lietuviškojo romano rašytojų — Alė Rūta.

Originali romano forma

Jei Aloyzas Baronas pasirinko beveik natūralistinę romano formą, pasiskelbdamas savu pavyzdžiu Erich Maria Remarque, Alė Rūta stato savo kūrinį iš visai kitos medžiagos ir kitokiomis priemonėmis. Kaip ir ankstyvesniuose kūriniuose, taip ir šiame, ji klasinė realistė, nors kalbamam romanui pasirenka medžiagą iš 18-to amžiaus pradžios Lietuvos gyvenimo, iš didžiojo maro periodo.

Rašytojas, kuris eina į istorinę praeitį, tuojau pat susiduria su dideliais sunkumais. Kaip gi atkurti to laiko žmonių gyvenimą, jų papročius, pasikalbėjimus, pasaulėžiūrą? Uždavinys sudėtingas, bet gal dėl to nuolat gundantis menininką. Alė Rūta iš šio gundymo išėjo laimėtoja jau vien dėl to, kad pasirinko modernią ir naują mūsų literatūroje pasakojimo formą, būtent, **lietuviškos liaudies pasakos formą.** Gal iš karto šis teigimas ir atrodo paradoksiškas, bet jis ne be pavyzdžio pasaulinėje literatūroje. Štai B. Pasternako "Daktaras Živago" parašytas irgi tąja pačia sakmės ar pasakos forma buvo apdovanotas prieš keleriūs metus Nobelio premija. Nors ir yra tarp abiejų romanų principinių žanrinių panašumų, Alės Rūtos knyga perdėm lietuviška savo dvasia, savo artumu lietuviškajam folklorui, ir įdomiausia, kad jos formos paslaptis galutinai išaiškėja tik pačiame romano gale. Autorė, vedusi skaitytoją be atsikvėpimo per visą eilę įvykių, supynusi gerą intrigą, baigia padavimiškai:

"Savo sodybą jie buvo pavadinę Nudoba. Taip ir dabar visi žmonės tą vietą vadindavo. Ir pasakodavo, lyg kokią pasaką apie drąsią kurpiaus žmoną, kuri būdama mergina, savo rankomis vilką nudobė. Kiti, prietaringesni, net tvirtindavo, kad su tuo vilko nudobimu ir žmonės apylinkėj nustoję baisiąja liga mirti. Girdi, gal maras tuo metu buvęs į vilką pasivertęs".

Išsprendus formos klausimą šita prasme, visai kitoks pasirodo ir charakterių sukūrimo klausimas. Tada paaiškėja, kodėl autorė nesileidžia į taip nesėniai dar populiarią charakterio analizę ad in finitum. Tai, kas žiūrint grynai iš realistinio požiūrio atrodo neįtikima, tampa knygos dorybe, ir su nuostaba lenkiamės prieš romanistės patrauklių personažų įvairumą ir naujumą. Neužmirš skaitytojas keistos senės burtininkės Ligitos šimtamečio senelio pasakoriaus Galgino, žynio Buinos, skaitančio žmonių ir tautų likimą iš tėviškės dangaus žvaigždynų... Reikia tikėtis, kad pagrindinė romano veikėja Sofija - Ugnė, kurios širdis, "kaip tas paukštelis". Spurda. Gieda. Įeis į lietuvių literatūros istoriją tarp gražiausių lietuvių literatūros moterų personažų. Ji ne tokia tragiška, kaip Juozapota, ar Veronika; ne tokia inteligentiška kaip Viktutė; jos romantiška siela skirtinga nuo aristokratiškos sielos Šatrijos Raganos mamatės, tačiau joje įsikūnijusi lietuviškojo moteriško gajumo esmė. Ugnė linksma, energinga, drąsi, patvari, ištikima. Tai ne bekraujė ir bespalvė kai kurių mūsų nepriklausomybės meto romanistų veikalų herojė. Ji žavi savo temperamentu ir yra artima, gyvenimiška dėl savo mažų silpnybių, šelmiškų išdaigų, melų ir išsisukinėjimų. Iš viso, kas liečia romano personažų kūrimo techniką, reikia pasakyti, jog Alė Rūta yra gili psichologė, kaip tai rodo kad ir toks realistinis Baltraus jaunatviško nerimo, pabudusio troškimo mylėti ir jo pirmosios meilės ir nusivylimo aprašymas. Tačiau, kaip minėta, autorė psichologinių apraiškų nagrinėjime yra labai nuosaiki, atrenka rūpestingai, nes jos akys nukreiptos į visą kūrinį, į jo pilnutine formą, kurią atbaigia meniškai su dideliu skoniu.

Šis formos pasirinkimas sušvelnina ir vieną kitą anachronizmą bei istorinį netikslumą, kurie neišvengtini, kurių ir šiame romane pasitaiko.

Keletas formos būdingumų

Kaip kad ir lietuviškose liaudies pasakose, pagrindiniai "Į saulėtekį" veikėjai — paprasti kaimo žmonės. Dvaras ir jo ponai — tai tik pasakojimo rėmas. Jei dvaro ponai pradžioje ir aprašomi kiek daugiau, tai jie beveik sukarikatūrinti, ir į juos žiūrima ne iš neutralios plotmės, bet kaimiečių, liaudies akimis. Tai liaudies nuomonė apie dvaro panelių flirtą, jų aprėdus, ponių isteriką, ponų ekscentriškumą, ponelių pataikavimą. Nesigilinama nei į jų elgesio motyvus, nei į jų sudėtingas ir subtilias galvosenos smulkmenas. Tai išeitų iš formos ribų. Todėl ir kai kurie veikėjai yra tradiciniai folkloro tipai. Pvz. prievaizdas — brutalus ir žiaurus ponų tarnas; baudžiauninkas Žematūpa — skundikas ir pataikūnas.

Visas romanas perpintas glaudaus, organiško su gamta bendravimo gija. Vargu ar berasime 18-tojo amžiaus Europoje tautą, kurios ryšys su gamta būtų toks intymus, artimas, kaip lietuvių. Būdami žemdirbiai, vėlai priėmę krikščionybę, nešdami sunkų baudžiavos jungą ir okupacijas, Lietuvos žmonės per amžius ieškojo paguodos gamtoje. O gal tai ir senojo pagoniškojo tikėjimo liekanos? Autorė ypač pabrėžia pastarąją mintį ir, tartum norėdama paryškinti lietuviškąjį konservatyvizmą, leidžia savo veikėjams pasilikti su krikščioniškais ir pagoniškus vardus. Šalia to, ji dar įpina į pasakojimą senovinius lietuvių mitologinius simbolius. Kaip gyvybės simbolis ir šaltinis, vartojama saulė. Nuo to ir romano pavadinimas "Į saulėtekį". Pagrindinė veikėja nuolat bėga atsikreipusi į saulelę, kuri taip gražiai lietuvių liaudies dainose vadinama "motinėle". Deja, šitam simbolizmui giliau panagrinėti — į tokį nagrinėjimą turėtų įeiti autorės saulės, maro, dvaro, girnų ir kitų simbolių pavaizdavimai — neturėsime galimybės, nes tai užimtų perdaug vietos, bet praeiti tai, nors trumpu žodžiu nepaminėjus, neįmanoma, nes tai būdinga ir neatskiriama šios romano formos savybė.

Stilius

Liaudies pasakos žanro stiliui labai charakteringas realizmas ir poetizmas. Šie du savumai yra pačios iškiliausios "Į saulėtekį" stiliaus ypatybės. Dialogai, posakiai atrodo lyg paimti iš žmonių lūpų; aprašymai perdėm realistiški, tikroviški. Autorė turi išskirtiną pastabumo dovaną:

"Baltrus, balanai rūkstant, dar sėdėjo prie stalo. Nagu krapštinėjo dantis. Paskui užgriebė šiaudą, įsidūrusį į trinyčius. Išsitraukė ir šiaudu dantis krapštėsi. Kelis kartus atsiraugėjo. Viduriai jam buvo maloniai apsunkę". (164 psl.)

Šiaip gi visas pasakojimas didžiai poetiškas. Pvz., jau pačioje pradžioje dvaras aprašomas, lyg jis būtų gyvas žmogus:

"Senas dvaras jau įpratęs į savųjų ir svetimųjų daromas jam nuoskaudas. Pašiurpsta pešiojamas, susigūžia skriaudžiamas, išsilygina nuostolius. Ir vėl ramus išplaukia iš rūkų, kaip ir šį saulėtą vasaros rytą. Išdidžiai kelia pro klevus ir uosius savo stoginę kepurę, pamuštą lentelėmis, galuose papuoštą drožinėtais žirgeliais". (8 psl.)

Yra gražių, originalių palyginimų:

"Saulė, atrodė, ilgai tampėsi virš girios, kol nusėdo: ištįso, paskui išsiplėtojo ant medžių viršūnių, išsiliejo kruvinomis dėmėmis, lyg palietas užperėtas kiaušinis". (148 psl.)

Arba išskirtinų epitetų:

"Štai tos rudagalvės, pleiskatanosės Matušienės ji vis nemėgdavo".

Pasakoja Alė Rūta lengvai, su pasimėgimu, kartais gyvai perpindama savo pasakojimą onamatopėja ir tuo priduodama jam skambumo ir pasakiško vaizdingumo. "Lapatai. Lapatai" leidžiasi į paupį mergaitė; "Klibinkt, klibinkt, klibinkt, linksmai, lyg tyčiodamasi žmogiškais vargais, klebetavo medinė rankena akmeninėj girnapusės skylėj".

—

Šio straipsnio pradžioje pavadinau Alę Rūtą viena kūrybingiausių šio meto lietuviškojo romano rašytojų. Tai padariau iš gilaus įsitikinimo. Ne parašytų romanų kiekis, negautų premijų skaičius yra kūrybingumo ženklas. Kūrybingumas pasireiškia naujų formų atradimu, jų tobulu pritaikymu svarbiom idėjom, deginančiom problemom... Iki šiol pasirodžius kaip rimta moteriškų charakterių kūrėja, nuoširdi ir sąžininga lietuviškos tikrovės vaizduotoja, Alė Rūta su šiuo romanu iškyla kaip gabi formos meisterė.

● **Gediminas Andriušis,** rašytojo Pulgio Andriušio sūnus, paskutinius metus studijavo Madrido ir Granados universitetuose, o toliau studijoms pasirinko Londoną. Visus metus yra praleidęs Ispanijoje, Šiaurės Afrikoje, Gibraltare ir kitose įdomiose vietose. Jo kelionių ispūdžius dabar turės progos pasiskaityti "Draugo" skaitytojai.

Yasushi Nagao, Tokyo Mainichi, photography, a political assassination. | Edward Cony, Wall Street Journal, national affairs reporting. | Lynn Heinzerling, Associated Press, international affairs reporting.

Herbert Feis, history. | Phyllis McGinley, poetry. | Walter Piston, music.

Harper Lee, fiction. | David Donald, biography. | Tad Mosel, playwrighting.

• Šiemet paskelbti Pulitzer premijos laimėtojai

Pulitzer premijos

Šių 1961 metų Pulitzer premijos paskirtos: romano premiją laimėjo Harper Lee kūrinys "To Kill a Mocking Bird", dramos premija teko Tad Mosel už "All The Way Home", muzikos premija skirta Walteriui Piston už "Symphony Nr. 7" (pirmą kartą išpildyta Philadelphijos orkestro š. m. vasario 10 d.), poezijos premiją gavo Phyllis McGinley už "Times Three: Selected Verse from Three Decades". Žurnalistikos srity Lynn Heinzerling, Associated Press korespondentas, laimėjo premiją už savo reportažus apie Kongo krizę, gi už JAV žinių teikimo premija paskirta Edwardui R. Cony (už analizę medžių prekybos, kas atkreipė dėmesį verslo etiką). Už vedamuosius premiją gavo W. J. Dorvillier, redaktorius Portorikos miesto San Juan laikraščio "Star".

KULTŪRINĖ KRONIKA

● **Lietuvių poezijos antologija angliškai.** Voyages Press leidykla praneša, kad šių metų pabaigoje knygų rinkoje pasirodys "Green Oak, Green Linden" (Žalias ąžuolas, žalia liepa), lietuvių poezijos antologija anglų kalba. Redaguojama Clark Mills'o ir A. Landsbergio, antologija talpins rinktines liaudies dainas bei individualių poetų kūrinius. Antologijos paruošime talkininkaus lietuvių bei amerikiečių mokslininkai bei poetai.

Clark Mills yra poezijos rinkinių "The Migrants", "A Suite for France", "The Circus" autorius ir pasižymėjo prancūzų simbolistų vertimais. Pastaraisiais metais jis išvertė ir išleido Adomo Mickevičiaus, K. Wierzynskio, J. Lechono ir kitų Rytų Europos rašytojų kūrinių rinkinius.

"Green Oak, Green Linden" numatoma išleisti šių metų gruodžio 1-ją dieną. Kaina bus $4.50, bet užsisakiusiems iš anksto knyga tekainuos $3.50. Antologijos leidėjai tikisi surinkti bent 300 tokių prenumeratorių ateinančių savaičių bėgyje, nes tai įgalintų juos apmokėti pradines spaudinimo išlaidas. Antologiją gali užsisakyti iš anksto adresu: "Voyages Press", 35 West 75 Street, New York 23, N. Y.

● **25 metais nuo Danieliaus Alseikos mirties** sueis antradienį. Mirė 54 m. amžiaus, Vilniuje. Buvo baigęs Dorpato medicinos fakultetą. Bendradarbiavo "Varpe" ir kitoje per. spaudoje. Dalyvavo 1905 m. Vilniaus seime. I Pasaulinio karo metu Minske buvo suorganizavęs lietuvių savitarpinės pagalbos ligoninę, kuri 1918 m. buvo perkelta į Vilnių ir perorganizuota į Lietuvių polikliniką. Buvo Lietuvių Valst. tarybos narys, Vilniaus Liet. komiteto pirm., Lietuvių Mokslo dr-jos narys. Lenkų areštuotas ir iš Vilniaus ištremtas. Yra parašęs atskirus leidinius: "Lietuvių tautinė idėja istorijos šviesoje", "Vytauto Didžiojo sumanymas vainikuotis", "Lietuvos unija su Lenkija", "Mokslo išradimai ir žmonių sveikata", "Vilniaus lietuvių gyvenimas 1919—1934". Dan. Alseikos sūnus Kazimieras yra žinomas laikraštininkas, ypač susidomėjęs filmų sritimi, gyvena Kalifornijoje.

● **Juozas Prunskis** paruošė spaudai naują leidinį, skirtą ligoniams ir netenkantiems sveikatos vyresniame amžiuje. Knygos pavadinimas — "Silpname kūne", darant sugestijų, kad ir jame gali būti stipri dvasia. Surinkta labai daug minčių ir pavyzdžių iš ligonių gyvenimo, išryškinančių gilesnę ligos prasmę ir nešančių paguodos.

taupyk
MIDLAND Savings
Įsteigta 1914 m.
BENDROVĖJE
4½%
ant visų saskaitų
Kapitalas $7.000.000,00
4040 Archer Ave., Chicago 32, Ill.
August Saldukas, President
Kiekviena saskaita ligi $10,000.00 apdrausta Federalinės Valdžios Įstaigoje

Lietuvių Prekybos Namai
FURNITURE CENTER, INC.
Marquette Parke 6211-19 S. Western Ave., PR 8-5875

Naujoji įmonė randasi tarp Chicago Savings & Loan Taupymo b-vės ir Sears Roebuck, tame pat bloke ir toje pat gat. pusėje kaip Sears, East-rytų gat. pusėje.

PERSPĖJAME: Nebūkite suklaidinti — mūsų įmonė randasi rytų-East gatvės pusėje, nes vakarų gatvės pusėje baldų krautuvės ėmė vartoti Furniture Center vardą. Ant mūsų krautuvės durų 6211-19 S. Western Avenue be Furniture Center, Inc., dar užrašyta — J. LIEPONIS.

Nuoširdžiai dėkojame Chicagos ir tolimų apylinkių lietuviams už nuoširdų ir gausų mūsų rėmimą per 10 metų. Dabar Jūs galite pasidžiaugti, kad neveltui lietuvių prekybos namus remiate. Naujoji krautuvė užima 5 lotus ir yra moderniškiausia Chicagos Southwest dalyje.

Prekės naujausios ir geriausių fabrikų už žemiausias kainas — įsitikinkite apsilankę.

PUIKIAUSIAS PASIRINKIMAS: Sofų – Fotelių – Sectionals – Miegamųjų – Valgomojo Kambario Baldų – Kilimai siena nuo sienos ir įvairių dydžių – Šaldytuvų – Frigidaire ar General Electric – Televizijos aparatų – Vokiškų stereo, Telefunken, Saba, Blaupunkt, Virtuvėms Setų, Pečių.

VISKAS NAMŲ ĮRENGIMUI
KAS TIK TURI GERĄ SKONĮ — VISKĄ PERKA PAS LIEPONĮ

Furniture Center, Inc.
MARQUETTE PARKE
6211-6219 So. Western Ave. PRospect 8-5875
BRIDGEPORTE — ved. F. Rudaitis
3207 So. Halsted Street VIctory 2-4226

Ševčenko – laisvės dainius

100 metų nuo ukrainiečių poeto mirties

DR. ALF. ŠEŠPLAUKIS, New York

Neseniai suėjo šimtas metų nuo žymiausio ukrainiečio poeto ir laisvės kovotojo Taraso Ševčenkos mirties. Greta vengrų Petoefi ir lietuvių lenkų Adomo Mickevičiaus, jis yra vienas iškiliausių kovotojų už laisvę poetiniu žodžiu vidurio ir rytų Europoj apie pereitojo šimtmečio vidurį. Jo įtaka svarbi tautiniam ukrainiečių judėjimui ir šiandien, nors į visuotinę literatūrą jis mažiau prasimušė už minėtąjį vengrų poetą.

Kelį gyvenimo bruožai

Taras Ševčenko gimė 1814 kovo 9 nedideliam Morincų kaime, Kievo apskrity, dešiniajame Dniepro krante. Tėvas buvo baudžiauninkas Engelhardto dvare. Vaikas, dvyliktus metus eidamas, jau buvo netekęs abiejų tėvų. Vaikystė ir jaunystė buvo sunki. Teko bandą ganyti, būti dvarininko tarnu. Dvarininkas dažnai keliaudavo, tad Ševčenko teko būti su juo Varšuvoj ir Vilniuj. Vilniuj tada virė priešsukiliminės (1831) nuotaikos. Čia būdamas Ševčenko gavęs impulso ir už Ukrainos laisvę kovoti.

Anksti jame pasireiškė palinkimas į daflės meną. 1832 Petrapily Ševčenko buvo paskirtas dail. Širajevo mokiniu ketveriems metams. 1838—41 lankė Petrapilio Meno akademiją. Tuo metu Žukovskis (žinomas rusų vertėjas) jam padėjo išsipirkti iš vergijos (už 2,500 aukso rublių, surinktų loterijos būdu!).

Šalia meno studijų, Ševčenko Petrapily pradėjo ir eiles rašyti. Jo pačios pirmosios eilės yra baladė apie apviltą mergelę — motyvas, imtas iš Buergerio per Adomą Mickevičių. Žymi ir ukrainiečių folkloro įtaka. Tas motyvas nuolat kartojosi ir vėliau.

Surinkęs daugiau eilių, 1840 išleido jas "Kobzaro" (Kanklininko) vardu. Tai viena populiariausių ukrainiečių knygų iki dabar. Lenkų ukrainiečių kovoms 18 šm. nušviesti parašė ilgesnę poemą "Haydamaki".

Tremty už politinę ir patriotinę poeziją

Baigęs meno akademiją, lankėsi Ukrainoj, kur sunki politinė tautiečių padėtis padarė gilų įspūdį. Po to seka kūrybingi metai, kai tų įspūdžių poveiky parašė ilgesnes eiles bei poemas, kaip Sapnas, Kaukazas, Didysis kapas, kur rodo sunkią tautiečių būklę caro valdžioj. Tada įstojo į šv. Kirilo ir Metodijaus draugiją, kurios tikslas buvo žadinti ir laisvę; draugija veikė slaptai. Ji kiek panaši į Filomatų ir Filaretų draugiją Vilniuj, kur nukentėjo Adomas Mickevičius su nemaža kitų lietuvių.

1847 sausy Ševčenko jau buvo gavęs tapybos dėstytojo vietą Kievo universitete, bet balandžio mėnesį su kitais buvo areštuotas ir (svarbiausia!) dėl politinio eilių pobūdžio nuteistas kareiviauti centrinės Azijos garnizonuose. Būdamas Kazachstane, kurį pastaraisiais laikais pažino daug mūsų tautiečių, nupiešė nemaža to krašto vaizdų. Dalyvavo ir mokslinėj Aralo ežero ekspedicijoj.

Tik mirus carui Mikalojui I, buvo išleistas į laisvę 1857. Bet grįžo palaužtos sveikatos ir po to nebeilgai gyveno. Mirė 1861 kovo 10 Petrapily. Netrukus po to jo kūnas buvo parvežtas palaidoti jo tėviškėn, netoli Kievo, Dniepro krante. Buvo likęs nevedęs.

Tamsokas šešėlis kūryboj

Grįžęs iš tremties, dar parašė "Neofytus" (iš pirmųjų krikščionių gyvenimo), kur caras lyginamas su Neronu. Taipgi rašė politinės lyrikos Senojo Testamento, psalmių ir pranašysčių, stiliumi.

Tada dar parašė jau nuo seniau brandintą poemą "Marija", kuri betgi meta tamsoką šešėlį į jo kūrybą. Gal būt autorius ir turėjo ypatingą idėjinį tikslą, lygindamas kenčiančią tėvynę su savotiškai suprastu Marijos likimu, tačiau dėl nekritiško apokrifinės literatūros ir liaudies legendų panaudojimo susilaukė gana aštrios kritikos net iš artimų draugų.

Nors poema turi savotišką religinį atspalvį, o ir kitur Ševčenkai vargiai galėtum prikišti ateizmą, tačiau tas kūrinys dėl ypatingo neįprasto pobūdžio stovi toli kad ir nuo Rilkės realistiškai suprasto Marijos gyvenimo ("Marienleben"), nekalbant apie moderišką, bet sudvasintą Elioto viziją ("Pelenų dieną"). Padaryta klaida, lygstamą motyvą perkeliant ir nelygstamą, religinį, sakralinį.

Bendras poezijos pobūdis

Daugiausia autobiografinė Ševčenkos lyrika, šalia baladžių, istorinių poemų, politinių ir socialinių eilių, pasižymi jautriu švelnumu, kurį sunkoka perduoti kitomis kalbomis. Vietomis betgi pasigirsta ir aštrokas tonas. Lyrika, parašyta liaudies dainų įtakoj, daugiausia melancholinio pobūdžio (esama daugiau ryšio tarp lietuvių ir ukrainiečių kaip rusų dainų).

Kurdamas nekultyvuota liaudies kalba, Ševčenko žymiai prisidėjo prie ukrainiečių moderninės literatūrinės kalbos kūrimo. Kartu jis turėjo labai didelės reikšmės tautinės sąmonės žadinimui.

Bet, minint Ševčenko kaip poetą, dažnai pamirštamas jis kaip vienas žymiųjų ukrainiečių realistinės krypties dailininkų. Ir šioj srityj jis gausiai pasireiškė, sukurdamas apie 1300 paveikslų, piešinių ir škicų, taip gi pats iliustruodamas savo knygas.

Ševčenko lietuvių literatūroj

Nors Lietuvos tiesioginiai savo raštuose ir nepamini, bet "Kaukazo" poemoj kalba apie caro pavergtas tautas "nuo Moldavijos iki Suomijos". Taip pat ir savo "Jaunosios Lietuvos" giesmėj "Jau slavai sukilo" Maironis galėjo turėti minty ir Ševčenkos paakstintą tautų sąjūdį. Bet gali būti atsitiktinumas, kad Biliūno eilėraštis "Kad numirsiu, man pakaskit ant Šventosios kranto" turi panašumo bent pradžioj su Ševčenkos "Testamentu" (Kai numirsiu, mano kūną stepėse kape iškelkit mano brangioje Ukrainoj).

Jau prieš 50 metų lietuvių spaudoj Ševčenko buvo minimas. Tada, 1912, Seinuose Liudas Gira išleido "Taraso Ševčenkos eilių vainikėlį", kur tilpo kaikurie būdingesni eilėraščiai, kaip Trys keleliai, Į jūružę bėga upės, Kovos lauke, Topolis, Mano svajos ("dūmos") ir kt. Trys pirmieji iš tų eilėraščių pakartoti 1938 Varšuvoj išleistame 15 tomų Ševčenkos raštų rinkiny (Povne vidannio tvoriv T. Š., red. R. Smal-Stocki, Warszawa - Lviv, 1938, t. XV, p. 390—392).

Ten pat telpa ir J. Cicėno straipsnis (ukrainiškai) apie Ševčenko lietuvių literatūroj. Dar 1909 A. Smetonos redaguojamoj "Viltyj" L. Gira buvo rašęs apie Ševčenko poeziją, vėliau rašyta "Vaire" ir kitur.

Nepriklausomoje Lietuvoje, 1928 įsisteigus Lietuvių Ukrainiečių draugijai, Ševčenko populiarinimu lietuviuose nemaža rūpinosi tai draugijai vadovavę, joj daug dirbę profesoriai Myk. ir Vikt. Biržiškos.

Taras Ševčenko

LAISVĖ

Iš "Katerinos"

Ak, kodėl pasauly žmonės
Nesikęst panūdo?
Vieną riša, kitą žudo,
Trečiasai pats žudos
Ak, kodėl? Dangus težino.
Žemėje daug vietos
Bet paklausk, ar joj ramybę
Rasti kas galėtų.
Štai vienam likimas lėmė,
Kad svetur klajotų,
O kitam kur gimė guolį
Amžiam kad paklotų.
Ak, kur žmonės, vieno daikto
Troškę, tie gerieji:
Kaip labiau kitus pamilti?
Nėr jų, jau išėjo!
Žemėj vaikšto laimė,
Tik kas ją pažįsta?
Žemėj vaikšto laisvė,
Tik pas ką užklysta?
Sidabru ir auksu
Daug kas mėgsta girtis,
Spaust kitus, bet laimės
Tik negal patirti, —
Laimės ir nei laisvės!
Rūbą tur dėvėti
Rūpesčių išaustą,
Ogi verkti — gėda.
Sidabru ir auksu
Džiaukitės kiek galit,
Ašaras aš rinksiu
Paskandint nedaliai.
Vargą paskandinsiu
Ašaroj karčiojoj,
Priespaudą paminsiu
Neapauta koja.
Būsiu aš tad linksmas,
Būsiu aš turtingas,
Kai galėsiu vaikščiot
Taip, kaip širdžiai tinka.

Vertė **A. T.**

Adomas Mickevičius, kurio raštus skaityti būdamas Vilniuje buvo pamėgęs T. Ševčenko. Iliustracija naujai išleisto D. Veličkos Liet. literatūros vadovėlio.

KRONIKA

● **Lietuvių Enciklopedijos** XXIII tomas jau pasiekė skaitytojus. Su šiuo tomu dar nebaigiama raidė "P"; apimama nuo žodžio "pinaklis" iki "prezidentas". Šį tomą redagavo dr. J. Girnius ir dr. J. Puzinas (nuo "Pl"). Tomas turi 544 pusl., gausiai pajvairintus iliustracijomis. Spauda vietomis blankesnė, kaip ankstyvesnių tomų. Tarp pažymėtinų šio tomo straipsnių aptinkame: pinigai (J Pažemėnas), Pirčiupis (A. Mažiulis), pirklys (L. Dargis, Z. Ivinskis), pirtis (J. Gimbutas, A. Mažiulis), Pittsburghas (A. Bendorius, J. Paškevičius, Al. Krapas), Plateliai (A. Bendorius, P. Grigalauskas, J. Puzinas, R. Krasauskas), Plungė (A. Bendorius, R. Krasauskas, Z. Ivinskis, J. Žilevičius), popierius (Z. Prūsas, S. Malėnas, A. Vasys), Portugalija (A. BeBndorius, J. Jakštas, P. Gaučys, P. Reklaitis, K. Ostrauskas), pranciškonai (V. Gidžiūnas, P. Reklaitis), Pranciškus (A. Salys, V. Gaidžiūnas, P. Reklaitis, P. Rabikauskas, J. Vaišnora, V. Balčiūnas, P. Čepėnas), Prancūzija (A. Bendorius, J. Jakštas, J. Grinius, K. Ostrauskas) ir daug kitų. Kiekvienas enciklopedijos tomas tai vis naujas didelis įnašas į mūsų kultūros lobyną, ir už tai turime būti labai dėkingi enciklopedijos redaktoriams bei leidėjui J. Kapočiui.

● **40 metų nuo Pranciškaus Burdiko mirties** sueis pirmadienį. Tasai "Aušros" bendradarbis buvo baigęs Skuodo pradž. mokyklą. Su kaimynais S. Ašokliu ir J. Pabrėža buvo sudarę slaptą trejukę lietuviškiems laikraščiams ir knygoms platinti.

● **Jono Aisčio** ligi šiol išėjusius kūrybos rinkinius vienoje knygoje "Poezija" išleis Jono Galmino leidykla Romuva.

● **Bendradarbis**, kuris siunčia redakcijai rankraštį, nors ir mašinėle parašytą, bet nesudėjęs ženklų, parodo, kad jis neturi noro pasistengti kuo **tobuliau savo kūrinį paruošti.** Jeigu jis pats savo rašto nevertina, kaipgi gali tikėtis, kad jį vertintų redakcija?!

● **"Laikas"**, lietuvių laikraštis Argentinoje, leidžiamas tėvų marijonų, suplanavo statytis naują spaustuvę.

● **"Anykščių šilelį"**, papuoštą spalvotomis dail. Pr. Lapės iliustracijomis su dr. V. Maciūno įvadu išleis naujoji Romuvos leidykla, kuriai vadovauja Jonas Galminas.

● **Danutė Kriaučeliūnaitė**, gavusi valdinę stipendiją, pasiryžo gilintis ispanų kalbos studijose Notre Dame universitete.

ANGLŲ KALBOS PAMOKOS
K. GINEITIS
3255 S. Union Ave., Chicago 16
Tel. VIctory 2-0105
Vertimai — Pilietybė — Laiškai
1 dol. 25 ct. val. — privačios.

VISIEMS TURĖTŲ BŪTI ĮDOMU IR NAUDINGA ŽINOTI:

1. Tik ką išleista 10 liet. plokštelių — 126 kūriniai: liaudies dainos, operų arijos, tautiniai ir kitoki šokiai.
2. Visos lietuviškos knygos, rankdarbiai, medžio, odos ir kiti dirbiniai, primeną Lietuvą.
3. Laikrodžiai — sveicarų ir vietinių fabrikų: vyriški, moteriški, įvairių rūšių ir kainų.
4. Rašomos mašinėlės su lietuvių ir kitų kalbų raidynais, skaičiavimo ir siuvimo mašinos.
5. Akordeonai, patefonai su radio ir televizija, įvairių užsienio ir vietinių fabrikų.
6. Gintaro, kristalo, sidabro, aukso ir kiti gaminiai dovanoms tinką.

SIUNTIMUI Į LIETUVĄ ŠIOMS PREKĖMS SPECIALI NUOLAIDA.

Yra visa eilė kitų prekių, visų išvardinti neįmanoma; prašome reikalauti katalogų ir kitų informacijų.

J. KARVELIO PREKYBOS NAMAI
3322 South Halsted Street, Chicago 8, Illinois
Telefonas — YArds 7-0677

BENDRAS APDRAUDIMAS
Automobilių, ligoninėje buvimas, gaisro, gyvybės, bendras atsakomybės (Liability) ir kt.
E. A. KLINE
175 West Jackson Blvd.,
CHICAGO 4, ILL.
WEbster 9-4380
Namų tel. Linden 4-6104

ADOMAS VAITKEVIČIUS
Anglių ir Alyvos Patarnavimas
Telef. REpublic 7-5803
Visų rūšių apšildymo sistemos įvedimas, perdirbimas ir pataisymas
Greitas, sąžiningas ir pigus patarnavimas
ATLAS FUEL CO.
ATSTOVAS
4919 So. Paulina Street
Tel. PRospect 6-7060

TELEVIZIJAS
Sąžiningai ir nebrangiai taisau.
Už patarnavimą vietoje $3.00, už dirbtuvės darbą — $10.00 ir dalys.
Pigios paveikslinės lempos.
J. MIGLINAS
2549 W. 69th St. II a. PR 6-1063

PASIRUOŠKITE ŽIEMAI
Order FUEL OIL NOW!
Leiskite mums patikrinti Jūsų centrinį apšildymą
Pakeičiame į GAZO—ALYVOS apšildymą
Paruošta KURENAMA ALYVA
Pilnas patarnavimas
Išsimokėjimo sąlygos
ANGLYS
Komerciniams
Rezidenciniams namams
SIURBLIAIS IŠVALOMI
Boileriai—
Center. krosnys
Mes įrengiame — Mes aptarnaujame
• Stokerius — Boilerius
• Anglines krosnis — Alyvos degintuvus
• Karšto vandens šildytuvus
Pardavėjas: Vincas Doba
GAPS ALYVA ANGLYS
Kreipkitės į mus visais apšildymo ir air-ocnditioning reikalais
2735 W. 63rd St. Dieną ar naktį PRos. 6-6677

4 1/4 % mokame už santaupas, padėtas investavimo sąskaiton.
Už paprastoj sąskaitoj laikomus pinigus mokame 4%.
Per 64 metus teikėme čikagiečiams įvairiausius patarnavimus. Šiandien pasididžiuodami norime pranešti, kad paruošėme dar vieną nemokamą patarnavimą. Prie įstaigos įtaisėme didelį laikrodį ir termometrą. Bet kuris čikagietis ar čikagietė, — nesvarbu, ar jis turi pas mus sąskaitą, ar jos neturi — praeidamas gali patirti tikslų laiką ir temperatūrą.
Albert J. Aukers, Prezidentas
District Savings AND LOAN ASSOCIATION
5630 SOUTH HALSTED STREET • CHICAGO 6, ILLINOIS • CLifton 4-6106
"Free Parking directly behind our office"
NEW OFFICE HOURS: MONDAY and TUESDAY 9 A.M. to 4 P.M. / WEDNESDAY CLOSED
THURSDAY 9 A.M. to 8 P.M. / FRIDAY 9 A.M. to 6 P.M. / SATURDAY 9 A.M. to 3 P.M.

UNIVERSAL SHOE STORE
(Virš 40 metų Bridgeporte)
(Liet. batų krautuvė) YArds 7-0525
Naujausio stiliaus batai visai šeimai
3335 So. Halsted St., Chicago
Atdara: kasdien nuo 9 val. r. iki 6 v. vak. Pirmad. ir ketvirtad nuo 9 v. r. iki 9 val. vak.

1909 1961
Taupyk Stipriausioje
CHICAGOS TAUPYMO BENDROVĖJE!
4 1/4 % Dividendas mokamas visom santaupoms
Turtas $80,000,000.00
Atsargos Fondas . . . $7,500,000.00
Justin Mackiewich, Chairman of the Board
Justin Mackiewich, Jr., President
FREE PARKING
STANDARD FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
PHONE: VIrginia 7-1141
VALANDOS: Kasdien įskaitant šešt. nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais visai neatidaroma.

• **KULTŪRINGA MOTERIS** dėvi kukliai, bet elegantiškai. Kai būsite Down Town'e, užeikite į **IREN'S FASHION SALON (Stevens Building)** užsisakyti naują suknelę, arba pasitarsite apie pataisymus. Kalbėsime lietuviškai.
IREN'S FASHION SALON
17 N. State St. (Suite 1718)
Phone AN 3-6295

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS
LYGINIMAS IR DAŽYMAS
STABDŽIŲ TAISYMAS (Brake Service)
žymiai sumažintomis kainomis.
Dėl kainos šaukite GRovehill 6-7777
SERVICE that pleases!
ČESAS AUTO REBUILDERS
2423 West 59th Street Chicago 29, Illinois

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

E. R. PIETKIEWICZ, Pres.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING
4 1/4%
NEŠA INVESTAVIMO SĄSKAITOS
Mokami nuo vasario 1 d., 1960
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 1 d.
VALANDOS: PIRMAD. ir KETV. ..... 9 v. r. iki 8 p. p.
ANTRAD. ir PENKTAD. ..... 9 v. r. iki 5 p. p.
ŠEŠTAD. ..9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta.

NAUJOJE SSSR LITERATŪROJ

Apie buržuazinius polinkius sovietų jaunime

JUOZAS GOBIS, Los Angeles, Calif.

Žinomam Sovietų Sąjungos rašytojui ir publicistui Iljai Erenburgui šiemet (1961) suėjo 70 metų. Šis jubiliejus iškilmingai švenčiamas; jubiliatas apdovanotas Lenino ordenu; visi sovietiniai laikraščiai deda giriamųjų straipsnių vainikus po kojų Erenburgui. Tie giriamieji straipsniai daro įspūdį, kad sovietinė spauda užmiršo ne vieną Erenburgo kūrinį, kuris yra itin abejotinos vertės bolševikišku požiūriu. Atrodo, kad Erenburgo kritikai labiausiai vertina jo kūryboje tai, kas veidmainiška ir kas pataikūniška, ir tuo išbraukia iš sovietinės literatūros nuoširdesnius, objektyvesnius ir drąsesnius Erenburgo kūrinius. Yra rimto pagrindo manyti, kad tie Erenburgo kūriniai, už kuriuos jis iš Chruščevo gavo Lenino ordeną, mirs be garbės, o ilgai pasiliks rusų literatūroje tie jo kūriniai, už kuriuos šiuo laiku niekas tostų nekelia.

Buržuaziniai polinkiai naujoj sovietų kartoj

Vos spėjus Stalinui numirti, Erenburgas išleidžia Vakarų žmonėms žinomą romaną "Ottepėl" ("Atlydis") Šis romanas — tai Erenburgo atsisakymas nuo politinės frazeologijos. Vienas iš jo veikėjų, jaunas dažytojas sako: "Už idėjas niekas pinigų nemoka. Idėjomis galima sprandą susilaužyti". Erenburgo "Atlydyje" jaunimas nebesupranta savo tėvų, senų revoliucionierių. Štai jaunosios kartos atstovas sako: "Komiška. Tėvas visus padaro idealinėmis figūromis; jis galvoja apie merginas, "einančias į liaudį" (XIX šimtm. buvo madoje siųsti abiturientes ir studentes į liaudį, mokyti kaimiečius pažangumo, revoliucingumo), kovojančias už revoliuciją, einančias į baudžiamąsias stovyklas. Šiandien merginos eina už filmų režisieriaus, už generolo arba, kaip anoji, už fabriko direktoriaus".

Arba: "Nereikia nusiminti", sako Volodia Tanečkai.

— Aš irgi dažnai netenku nuotaikos, rankas nuleidžiu, bet pradedu galvoti, jog viskas gali pasikeisti... Nesijuok, aš esu įsitikinusi, kad taip būsią. Ar tu tiki į stebuklus?

— O ką tu vadini stebuklu?

— Kai, pavyzdžiui, būna labai blogai ir staigiai pasidaro gerai, viskas pasikeičia — miestas, žmonės, daiktai.

Šiuo vaikino ir merginos pokalbiu Erenburgas išreiškė viltį, kad Sovietų Sąjungoje viskas pasikeisią į gerą pusę. Šiaip "Atlydyje" jis vaizduoja revoliucionierių atskilimą nuo gyvenimo; jaunimas nesupranta senų revoliucionierių; jaunimui pasidarė artimesnis buržuazinio gyvenimo stilius. Maršalas Žukovas gen. Eisenhoweriui aiškino, kad amerikiečių valdymosi sistema apeliuoja į viską, kas žmonėse savinga, egoistiška; Sovietų valdymosi sistema esanti pagrįsta idealizmu, o amerikiečių — materializmu. (Plg. Dwight D. Eisenhower "Crusade in Europe"). Erenburgas savo "Atlydyje" rašo, kad sovietinis jaunimas kaip tik tam priešingas, pakrypęs į materializmą, į turtingesnį gyvenimą, šaldytuvą, gražią aprangą, automobilį vertina labiau negu revoliucinę idėją. Tai pripažįsta ne vien Erenburgas, bet ir Algimantas Baltakis savo "Vidurnakčio poemoje", sakydamas:

Revoliucija ėjo,
Dundėjo visas pasaulis,
Griuvo santvarkos,
Kitos atėjo.
O jis liko tas pats.
Jis vertas tik tiek,
Kiek verta jo piniginė.

Tame pat 1960 metų "Pergalės" 2 nr. yra Al. Baužos apsakymas "Ruda bezdžionikė", kuriame jauna chemikė išteka už senyvo, bet turtingo, savo automobilį turinčio architekto. Chemikės meilės kryptį nulemia senas turtingas architektas, kuris savo automobiliu išsiveža jauną chemikę tiesiog iš jos mylimo jauno, gražaus docento glėbio, nes docentas neturi savo automobilio ir šiaip visais atžvilgiais yra neturtingesnis už senąjį architektą. Tarybinį chemijos fakultetą baigusi chemikė savo gyvenimą tvarko visai buržujiškai: net jos intymūs jausmai subordinuojami ekonomiškam apskaičiavimui: verčiau turtingas senis, negu jaunas, dailus, bet "biednas" docentas.

Sužmoginta giljotina

"Nikalojaus Kurbovo gyvenimas ir pražūtis" ("Žizn i gibel Nikolaja Kurbova") yra Erenburgo romanas apie čekistą, kuris užmiršta neapykantą klasiniam priešui ir net palinksta į savižudybę. Šiame romane Katia visa širdimi myli Nikalojų Kurbovą ir visomis savo sielos jėgomis nekenčia jo amato. Ji šitaip galvoja: "Jis mąstys, svarstys, sėdės naktimis čekos įstaigoje, kvėpuos suspaustu partinių raportų oru, raudono rašalo garais, šaudys žmones. Taip nori partija, prakeiktoji partija"

Iki susipažinimo su Katia Kurbovas buvo savotiška sužmoginta giljotina, kuri veikė nesustodama. Meilė viską pakeitė: Kurbovas neteko revoliucinės pareigos jausmo ir tikėjimo į tai, kad, norint laimėti geresnę ateitį, reikia į ją prasimušti, prasiveržti per smurtą ir kraują. Nikalojus Kurbovas galvoja: į piktą, ugnies apimtą žemę nuleidžiame žvaigždžių santvarką, vienintelį visatos (universo) planą. Betgi žvaigždžių santvarka kraujuodama žūsta. Toliau Erenburgas rašo: "Būti toks kaip buvęs — siekti, galvoti, savo aiškų planą vykdyti — Kurbovas negali: jis išėjo iš rikiuotės... mašina nepataisomai sugedus, niekas jos sutvarkyti nebegalės". Tas "nebepataisomas mašinos sugedimas" verčia Kurbovą žūti— nusižudyti.

Mercury erdvių kapsulė, saugiai nukritusi žemėn, nors ir po nepavykusio raketos šūvio Cape Canaveral, Fla. Tai padrąsino paskubinti astronauto paleidimą į tolimąsias erdves.

Savo laiku sovietinis kritikas Lebedev - Polianskij sakė, kad "Nikalojaus Kurbovo gyvenimas ir pražūtis" yra žalinga knyga, nes ji rodo bolševizmo bejėgiškumą be smurto išspręsti socialinius priešingumus.

Partietis — publicistas

Erenburgo romane "V protočnom pereulke" ("Praeinamoje gatvelėje") groteskiškai vaizduojamas bolševiko Sokolovskio tipas — tai protingo ir valingo žmogaus išsigimimo istorija, tai normalaus žmogaus pavirtimas į sužogintą kompartijos politinį lozungą. Aišku, kad ne už šituos romanus Ilja Erenburgas gavo Lenino ordeną. Jis yra nemaža kūrinių parašęs visai konformiškų su komunizmu. Be to, Erenburgas yra ne vien rašytojas, bet ir publicistas. Kaip publicistas, jis griežtai laikosi generalinės linijos. Vokiečiai negali užmiršti Erenburgo karingų straipsnių ir radijo kalbų, kai jis karo pabaigoje tiesiog kurstė raudonarmiečius laikyti vokiečių moteris "karo grobiu" ir be pardono jas prievartauti.

Šiuo atžvilgiu jis visai nepanašus į Borisą Pasternaką. Tiesa, ne visi Pasternako veikėjai jo romane "Doktor Živago" galvoja, jaučia ir kalba ne pagal generalinę liniją, ne visų jų elgesys skirtingas nuo kietų revoliucionierių. B. Pasternakas savo kūryba yra ir bolševizmui patarnavęs. Savo knygoje "Portrety russkich poetov" Ilja Erenburg labai vertina B. Pasternako poeziją, kuri, jo nuomone, labiau negu kas kitas "atskleidė naują pasaulį porevoliuciniame tvane". "Pasternako ritmas — tai mūsų dienų (=sovietinių) ritmas; jis įniršęs ir laukinis savo greityje", dėl to Pasternakas Erenburgui esąs "mylimiausias iš jo amato konfratų".

Pasternakas ne visais atžvilgiais buvo svetimas Rusų revoliucijos dvasiai, bet, antra vertus, jis niekad nesistengė kompartijai įsiteikti ir ne vieną kartą rizikavo būti ištremtas į katorgą, o Erenburgas visad buvo pasiryžęs nusileisti generalinės linijos spaudimui. Jei Erenburgas kai kuriuose savo romanuose jų veikėjų žodžiais pareiškė idėjų, priešingų sovietiniam komunizmui, tad savo publicistiniais straipsniais visada rehabilituodavos. Kaipo publicistas, I. Erenburgas yra šimtaprocentinis komunizmo tarnas, tikras bolševikas, bet kaip beletristas jis moka būti ir partyvus, ir meniškai objektyvus. Keliuose romanuose jis, panašiai į Pasternako "Doktor Živago", parodė, kad gali objektyviai pažvelgti į sovietinį gyvenimą bei jo problemas ir meniškai jas atvaizduoti savo kūriniuose.

Los Angeles, 1961. II. 17.

Pasikalbėjimas su Vasario 16 gimn. dir. kun. dr. L. Groniu

Romoje, Vatikano radijo studijoje, buvo pravestas pasikalbėjimas su Vasario 16 gimn. direktoriumi kun. dr. L. Groniu. Paklaustas, ko siekia lietuvių gimnazija Vokietijoje, direktorius aiškino:

— Vokietijoje veikia dabar tik viena lietuvių pilnoji 9 klasių gimnazija. Prieš dešimtį metų jų buvo daugiau, bet didesnėms masėms lietuvių tremtinių išemigravus į užjūrį, pasiliko tik viena. Ji pavadinta Vasario 16 vardu, kad tas vardas besimokančiam joje jaunimui primintų istorinę Lietuvos laisvės atgavimo dieną ir paskatintų jį daryti visa, kad ta laisvė vėl būtų jai sugrąžinta. Vasario 16 gimnaziija pernai yra atšventusi savo 10-ties metų sukaktį. Šios gimnazijos uždavinys — auklėti tremtyje gimusį bei augusį lietuvių jaunimą krikščioniškoje ir lietuviškoje dvasioje, ugdyti jame tautinį susipratimą ir tuo apsaugoti jį nuo nutautėjimo. Vasario 16 gimnazija yra mišri. Mokslo metų pradžioje joje buvo 124 moksleiviai — 70 berniukų ir 54 mergaitės. Jie visi gyvena bendrabutyje. Pagrindinė mokomoji kalba yra lietuvių, šalia jos sustiprintai einama vokiečių kalba. Be to, nuo pirmosios klasės dėstoma anglų ir nuo trečiosios klasės lotynų kalba. Iš 16 mokytojų, 12 yra lietuviai. Gimnazija yra privati, bet brandos atestatai turi tolygią vertę, kaip ir vokiečių gimnazijų, nes baigiamieji egzaminai laikomi vokiečių švietimo ministerijos atstovui dalyvaujant. Vasario 16 gimnazijoj mokosi ne tik Vokietijoje gyvenančių lietuvių tremtinių vaikai, bet yra keletas iš Anglijos ir Belgijos.

— Kokie atsiekiami rezultatai?

— Vasario 16 gimnazija yra išleidusi apie 50 abiturientų. Dalis jų yra jau baigę universitetus, kiti dar studijuoja. Didelis skaičius nebaigusių pilnai gimnazijos yra įsijungę į lietuvių bendruomenę įvairiuose kraštuose, kaip tautiškai susipratę jos nariai. Iš gimnazijos jie išsinešė ne tik žinių apie Lietuvos praeitį, jos kultūrą, kalbą literatūrą, bet ir pagarbą bei meilę savo tautai ir nematytai tėvų žemei.

— Kaip vertinama gimnazija lietuvių ir atitinkamų vokiečių įstaigų?

— Kaip Vasario 16 gimnazija yra vertinama tremties lietuvių, pasako pats faktas, kad per visą savo gyvavimo laiką jinai išsilaikė ir išsilaiko tik dėka įvairių kraštų, ypač Amerikos lietuvių aukomis. Įvairiuose kraštuose yra sudaryti rėmėjų būreliai (po 20 asmenų). Iš 137 dabar gyvuojančių būrelių 122 yra Amerikoje, 12 Kanadoje,

(Nukelta į 7 psl.)

Amerikiečių, kilusių iš svetimų, dabar esančių už "Geležinės Uždangos" kraštų, Sąjunga

LITHUANIA
Albania
Armenia
Bulgaria
Byelorussia
China
Czecho-Slovakia
Estonia
Germany
Hungary
Korea
Latvia
Poland
Rumania
Russia
Tibet
Ukraine
Yugoslavia

NEMOKAMA KELIONĖ Į COLORADO!

Kiekvienas narys ir jo šeima turi progą laimėti nemokamą kelionę į gražųjį Colorado. Pasiųsdami vieną dolerį už savo Sąjungos nario kortelę, Jūs padėsite mums kovoti už mūsų siekimą įgyvendinti laisvą demokratinį valdymą mūsų kilimo kraštuose.

Prašom siųst vieną dolerį, savo pavardę ir antrašą:

ALLIANCE OF AMERICANS OF F. O.
P. O. Box 1452
Wichita, Kansas

COMPLETE AUTO SERVICE
AUTOMOBILIŲ TAISYMO DIRBTUVĖ

kurioje jūsų automobilis bus pilnai užbaigtas, pradedant motoro sureguliavimu, karoserijos įstaisymu, ratų subalansavimu tiesaus važiavimo nustatymu, dažymu ir kitais darbais. Naujai padidintose dirbtuvėse naudojamos moderniškiausios mašinos automobilio karoserijai išlyginti. Dirbtuvėse vienu laiku gali būti taisoma virš tuzino automobilių.

Sav. STASYS DAPKUS

4542-44 So. Western Ave., Chicago 9, Ill.
Telef. CLiffside 4-2241

DAINA CO
Sav. inž. A. Šemėnas
PARDAVIMAS - TAISYMAS
3321 S. Halsted St. - CL 4-5665
Atd.: 9-6. pirm.-ketv. 9-9. Sekm. užd.

MOKAM AUKŠTUS DIVIDENDUS ANT VISŲ TAUPYMO SĄSKAITŲ!
INDĖLIAI APDRAUSTI IKI $10,000.00
Paskolos ant namų nuo vieno iki dvidešimties metų — lengvais mėnesiniais atmokėjimais

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASS'N
4071 Archer Ave. CHARLES ZEKUS, Sect'y LA 3-8248
VALANDOS: Kasdien nuo 9 iki 4:30; Ketvirtadieniais 9 iki 8 v. vak. Trečiadieniais uždaryta

SKIP'S SELF SERVICE
Liquor Store
5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
MAY — GEG. 4, 5, 6 D. D.

ROPHI THREE STAR COGNAC	Fifth	$4.69
IMPORTED 10 YR. OLD PORTUGAL BRANDY	Fifth	$2.98
CRAWFORD IMPORTED SCOTCH WHISKEY	Fifth	$3.98
GRAIN ALCOHOL 190 PROOF U. S. P.	Fifth	$4.89
RICCADONNA VERMOUTH Dry or Sweet 30 oz. Bottle		$1.19
VODKA 80 PROOF FULL QUART		$3.39
DISTILLED DRY GIN 80 PROOF.	Fifth	$2.39
COFFEE LIQUEUR	Fifth	$3.69
MAMPE ZITRONEN IMPORTED GERMAN LIQUEUR	Fifth	$5.39
DREWRY'S BEER Case of 12—12 oz. Throw Away Bottles		$1.49

PERKRAUSTYMAI—MOVING
Pigus, sąžiningas darbas. Visi apdraudimai. Dėl artimų ir tolimų distancijų. Šaukite sekančiai:
MOVING
ANTANAS VILIMAS
3415 SO. LITUANICA AVENUE
Chicago, Ill. Tel. FRontier 6-1882

AMERICAN FURNITURE MART
PAVYZDINIAI BALDAI LENGVAIS IŠMOKĖJIMAIS
Matrasas su spyruoklėm ir spyruoklių dėžė $39.95
3 dalių sudedamas parior setas: 2 galiniai staliukai, 2 stalo lempos, cocktail stalas, paveikslas ir kilimėlis. $229.95
11 dalių miegamojo baldai: komoda, spintos, matrasai, 2 pagalvės, 2 Vanity lempos, 2 paveikslai, tik už $149.95
Specialus TV setas $139.95
GERIAUSIOJI KRAUTUVĖ PIGIAI BALDUS PIRKTI
Turime iš Vokietijos importuotų Stereo HI FI,
Fonografų ir įvairių radijo kombinacijų ir kitokių baldų
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS, Sav.
ROOSEVELT FURNITURE CO.
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmad. ir ketvirt. 9—9 val., antr., treč., ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmadieniais atdara nuo 11:00 iki 5 val. vak.

TV, RADIJAI, STEREOFONINIAI HI-FI, VOKIŠKI APARATAI. TAISYMAS IR PARDAVIMAS
FRANK'S TELEVISION AND RADIO, INC.
3240 South Halsted Street Tel. CA 5-7252

Planingas taupymas visada moka gerus DIVIDENDUS!!
Nuo 1905 metų, tai yra, nuo pirmos įsikūrimo dienos,
MUTUAL FEDERAL SAVINGS
nuolat išmokėjo aukštus nuošimčius savo taupytojams
4¼% Metinis dividendas už santaupas visose sąskaitose!
PRADĖKITE TAUPYTI ŠIANDIEN
Mutual
Federal Savings and Loan Association Chartered and Supervised by the U. S. Government
2202 West Cermak Road, Chicago 8, Illinois
Phone: VIrginia: 7-7747 JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.

Prancūzė apie JAV moteris

P. GAUČYS, Chicago, Ill.

Prancūzų žurnale "La Nef" neseniai tilpo Christie Rieuf straipsnis apie amerikietę moterį. Straipsnio autorė išbuvo trejus metus JAV-se iš pradžių kaip aukštesniosios mokyklos mokytoja, o vėliau kaip prancūzų kalbos instruktorė Stanfordo universitete, Kalifornijoje. Nors ir ne su visais jos tvirtinimais galime sutikti ir ne visus jos apibendrinimus laikyti teisingais, vis tik moderniosios meilės pavojai yra aktualūs ir mums.

Anot Chritie Rieuf esąs faktas, kad amerikietė moteris ryjanti savo vyrą. Tai eąs statistikos įrodyta: JAV-se yra dviemis milijonais moterų daugiau nei vyrų, ir šis skaičius penkiolikos metų bėgyje padvigubėsiąs. Vidutinis moterų amžiaus ilgis esąs 73 metai, tuo tarpu kai vyrų — 67 metai. Šitie demografiniai faktai kartu su socialinėmis sąlygomis apsprendžia amerikietės moters laikyseną vyrų atžvilgiu. Meilė, lyčių jungtis, šios raidos įtaigojama.

Dominuojančios mergaitės

Jau pačioje ankstyvoje jaunystėje mergaitė panaudoja savo instiktą dominuoti besivystančiam berniukui. Mokyklos suole ji kalba, organizuoja žaidimus ir sprendžia problemas. Josios kontaktai su priešinga lytim yra dažni, nes visa bendrai daroma namie, mokykloje, sporte. Visose eitynėse bei padarucse jie žygiuoja kartu, tačiau ji visados esti toji, kuri pasirenka partnerį. Suaugusieji ir mokytojai visad juos verčia būti kartu, nors jie ir bevelytų bendrauti su savo lyties vaikais. Jiems yra rengiami pasilinksminimai ir šokiai ir jie visad turi pasirinkti partnerį iš priešingos lyties. Mergaitės greitai įgyja ryžtą, kurio vis dar neįgauna berniukai. Jos greit išmoksta sakyti: "Šok su manim", ar "Panešėk mano portfelį".

Valentino dienos flirtas

Valentino dieną flirtavimas vyksta visose Amerikos mokyklose ir netgi darželiuose. Tai įsako paprotys. Pasikeičiama saldainiais, išpuoštomis popierinėmis širdimis. Vienas kitą trina nosimis ir apkabina. Vaikas, paliekąs nuošalyje, laikomas antisocialiu. Tačiau vienos lyties trauka prie kitos nesukeliai kankinančio kaltės jausmo ir neįtaigoja uždrausto vaisiaus. Patys auklėtojai tai laiko sveika paskata, kuri netgi turėtų būti skatinama. Amerikietė mergaitė girdi: "Pabučiuok berniuką", lygiai kaip kad mes sakome: "Suvalgyk sriubą".

Aukštesnėje mokykloje etiketas reikalauja, kad berniukai ir mergaitės būtų kartu. Tuo tarpu kai prancūzė mergaitė eina į kiną, pasivaikščioti, čiuožti ar į cukrainę su savo drauge, amerikietė mergaitė teeina tik su berniuku (boy - friend). Tėvai noriai kviečia beūsį deinautoją į namus ir abu vaikus vaišina saldumynais. Mergaitės populiarumas matuojamas josios deinautojų skaičium ir pagal tai, kaip dažnai jie keičiasi.

Mokyklų romantika

Mergaitės ir berniukai gerai vienas kitą pažįsta. Jie lenktyniauja sporte ir moksle, jie gali įvertinti vienas kito intelektualinius bei fizinius sugebėjimus. Paslaptingesni bei sudėtingesni lyties aspektai pilnumoje aiškinami klasėse per seksualinį auklėjimą. Savaime suprantama, kad tiesioginė bei aiški laikysena meilės atžvilgiu greitai nutrina nuo jos betkokį poetinį atspalvį. Sugriauta pusiausvyra ir romantiškumas atitaisoma, nelyginant į baltą duoną ar pieną įdedant vitaminų, beveik kas savaitę ruošiamais aukštesnėse mokyklose šokiais; romantinė aplinkuma sudaroma ilgom suknelėm, švelnia muzika, šviesom, korsažais, sentimentalių suvenyrų pasikeitimu. Juokinga žiūrėti, kaip tos, dar belytės būtybės, suglaustais skruostais šoka. Tuose meilės žaidimuose nestinga nieko, išskyrus meilę.

Tačiau juose vienas kitas patenka į tinklą, nes kartais išorė pavirsta tikrovė, kai pirmadienio rytą vyresnėse klasėse penkiolikmetės ar šešiolikmetės mergaitės prieina prie mokytojos paprasčiausiai, nė kiek nesivaržydamos, pasako: "Užvakar aš ištekėjau, prašau pakeisti mano pavardę sąrašuose". Neretai jaunoji pora greit išsiskiria ir aukštesnioji mokykla skaičiuoja savo vaikiškas kojines mūvinčius išsiskyrėlius.

Universitetuose

Universitetuose meilės žaidimas vykdomas pagal tas pačias taisykles, tik jo dalyviai jau yra subrendę, jei ne protu, tai bent kūnu. Vedę ar susižiedavę studentai dirba greta viengungių ir niekas jų laikysenoje neparodo skirtumo. Klasėje, skaitykloje, sporte studentai žiūri nematydami savo gražiųjų draugių. Bet šeštadienio vakarais, mėnesienoje besėdėdami ar salėje šokdami, jie ilgesingai žiūri vienas į kitą. Viskas savo laiku. Amerikietė laikosi žaidimo taisyklių. Ligi ji vaikšto mėlynose kelnėse ir mūvi vaikiškas kojines, būtų nepadoru ją deinauti. Bet, kai tik ji užsivelka išciginę suknelę, būtų labai nemandagu nekreipti į ją dėmesio. Pažinus daugelį jaunų porų, galima pasakyti, kad visos jos prilygsta amerikiečių standartui ir turi tas pačias žymes.

Jos visos yra socialinės poros. Jos paklusnios statistikai, reikalaujančiai, kad atitinkamo amžiaus vyrai ir moterys turi vesti, turi turėti tam tikrą skaičių vaikų, banke indėlius bei savo skoniui ir poilsiui atitinkančią veiklą. Greičiau "socialinis kontraktas", o ne meilė juos suveda į poras. Kiekvieras jų dirba, lanko klubus ir savaip linksminasi, taičau juodu bendrai taiso stogą, įsigyja šaldytuvą, gerą vardą ir vaikus. Žmonos meilė savo vyrui yra tokia, kokia vyro savo žmonai. Jų meilė yra pasikeistinė, lygi, aseksuali.

Kukli meilė žmonos, namie belaukiančios grįžtant savo pono, dėkinga meilė žmonos, gyvenančios iš vyro pajamų ir visiškai nuo jo priklausančios, ar nuolanki, pasitikinti meilė žmonos, leidžiančios savo vyrui spręsti visus reikalus ir nešti sunkiausią atsakomybę... visa tai gali būti tik ten, kur nėra lyčių lygybės, tad ne Jungtinėse Valstybėse.

Poilsis nuo... šeimos rūpesčių

Jei ne socialinė gyvenimo reikšmė, poros jau būtų išnykusios. Vyras ir moteris gyventų kiekvienas sau ir žmonijai, bet ne vienas kitam. Tačiau visuomenė vis dar tebesilaiko vedybų ir šeimos, o šios reikalauja, kad pora gyventų kartu... Kai tik atsiranda proga iš jos ištrūkti, amerikiečiai vyrai ir moterys jaučiasi laimingi galį bendrauti su savo lyties ar klano nariais. Visų klubų tikslas: teikti poilsį nuo šeimyninių rūpesčių. Amerikiečių moterų klubai gausesni, turtingesni ir laisvesni nei vyrų. Jų pagalba moterys vėl atgauna bendruomenį gyvenimą ir prisimena gerus jaunystės laikus. Būdamos keturių dešimtų, dedasi penkiolikametėmis ar dvidešimtmetėmis ir svajoja apie kovas pagalvėmis, mainikavimą plaukų šukuosenom, lakstymą po kambarius ir koridorius, apie diržus ir keliaraištčius.

JAV-se bendruomenė visad stovi pirmoje vietoje, ne pora. Moteris bevelija praleisti savo laisvalaikį su savo lyties draugėm, ne su savo vyru. Jos eina apsipirkti, į kiną ar geria kavą su savo "merginom". Sutartu laiku kaimynės susirenka namuose ir viena kitai sudeda plaukus, kiekviena atsineša savo įrankius.

Liūdna amerikiečio vyro istorija...

Jei šeimos gyvenimas susidarytų iš palankaus abejingumo ir teisingo pareigų pasiskirstymo, amerikiečiai vyrai galėtų save laikyti laimingais. Tačiau jų žmonos tolydžio kėsinasi į jų sritį. Pagal tai, kaip moterys vis labiau įsigali profesiniam pasaulyje, jos namų ruošos darbus užkrauna savo vyrams. Liūdna istorija amerikiečio vyro, pasirišusio gėlėtą prijuostę ir plaunančio indus ar vaikų vystyklus, yra ne pasaka, bet tikras faktas. Nesant Amerikoje tarnaičių, namų ruošoje moteris tegali pasikliauti tik savimi ar savo vyru. Iš jo blogumų (sėdėjimo raštinėje, atsakomybės, pažado laikytis tam tikrų sąlygų ir principų). Šiaip ar taip, ar moteris dirba ar ne, ji atidžiai seka savo vyro darbą, jo pakėlimus ir dažnai esti ambicingesnė už jį.

Meilės temperatūros smukimas

Amerikietės moters ryjimas savo vyro gali būti priežastimi bendro meilės temperatūros nusmukimo krašte. Bet ar tai bloga? Ir vėl statistika įrodinėja, kad esą priešingai. Meilės drungnumas pasireiškia daugybe ištuokų, bet dramų retumu. Amerikoje skyrybos lengvos. Aukšti alimentai patikrina žmonos ir vaikų saugumą (Gaila, kad autorė neatkreipė dėmesio į visų pripažintą faktą, kad dėl tų skyrybų palikti vaikai dažnai pavirsta chuliganais ir tokių vaikų nusikaltimai patapo kasdieniu, susirūpinimą keliančiu reiškiniu). Meilės dramos, pripildančios laikraščius kitose šalyse, čia gana retos. Aistra neįeina į amerikietišką meilę, nes Amerikoje meilė tėra tik žaidimas, sveikas sportas, kurį visuomenė rekomenduoja. Amerikos laikraščių skiltyse aprašomų nusikaltimų dažniausia priežastis yra alkoholis, pinigai ir garbės troškimas. Koks girtuoklis nužudo nepažįstamą žmogų. Jaunas nusikaltėlis subado priešingos bandos vadą, atsisakanti pripažinti jo autoritetą. Plėšikas nušauna policininką ar sargą, kliudantį jam pabėgti iš banko ar krautuvės, su savo grobiu. Veltui ieškosite apviltų sužadėtinių, nusivylusių neištekėjusių moterų, pavyduliaujančių vyrų ar vaikžudžių tevų, nes čia meilė jau seniai sutramdyta ir priiaukinta, kur mergaitės patampa motinomis, jeigu to nori. Meilė, kaip vandenys, jau nebeneša nelaimių, jos griaunanti galia pajungta šalies labui, skatinant veisimąsi. Amerikietė moteris pritaria tokiai meilės santvarkai, kurioje ji gali viską laimėti (pagarbą, tikrumą, patogumus) ar visko netekti (pačios meilės, jos skausmo).

Būtų įdomu patirti lietuvės moters laikyseną Amerikoje šios problemos atžvilgiu. Be abejo, vyraujančios krašte pagoniškos kultūros įtakos ji negali išvengti, bet savo tautinėm tradicijom, skirtingai traktuojančiom šių laikų problemą, ji,

Iš vištyčių padarė gaidukus. Bertha Burt, chemijos laboratorijoje Boise, Idaho Aukšt. mokykloje, kur ji sėkmingai pakeitė viščiukų lytį, kol dar jie buvo embriono būvyje.

manau, neišsižadą retų skausmo, pasišventimo, prisirišimo džiaugsmų, kokius teikia meilė; nes kaip nėra rožės be dyglių, taip ir tikrosios meilės keliai niekad nėra lygūs.

KRONIKA

● **Leidinys apie Lietuvos vietoves.** Lietuvių Enciklopedijos leidykla, išleidusi 23 LE tomus ir šį darbą varanti prie pabaigos, baigia leisti rašytojo Vinco Krėvės raštus. Juozas Kapočius, šios leidyklos įkūrėjas ir savininkas, pastaruoju metu įsigijo moderniškas ofsetines spausdinimo mašinas, įgalinčias pigiu būdu spausdinti ir iliustruotus leidinius.

Šiomis dienomis jis pasirašė su Bronium Kvikliu susitarimą, kuriuo įsipareigojo išleisti jo plačios apimties veikalą "Mūsų Lietuvą" — krašto vietovių istorinę, geografinę, etnografinę studiją. Susitarta knygą išleisti trimis didžiuliais tomais, ją gausiai iliustruojant Lietuvos vietovių vaizdais. Veikalas bus kiek didesnio formato, negu dabartinė Liet. Enciklopedija, kiek vienas tomas apims kelius šimtus puslapių. Vien tik rankraštinės medžiagos bus leidėjui patiekta apie 2,500 puslapių! Kiekvieną tomą puoš schematiniai apskričių ir kitoki žemėlapiai (specialiai braižomi šiam reikalui) ir šimtai gausių iliustracijų, surinktų iš įvairių šaltinių arba specialiai šiam reikalui gautų iš okupuotosios Lietuvos žmonių.

Rankraštinėje medžiagoje aprašomi Lietuvos miestai, miesteliai, bažnytkaimiai, ežerai, upės, miškai, pelkės, piliakalniai, pilkapiai, senkapiai, įvairūs archeologijos paminklai, patiekiama bažnyčių bei parapijų istoriniai bruožai, suminimi svarbiausieji su vietove susiję įvykiai, pradedant giliausia praeitimi, einant per Didžiosios Lietuvos kunigaikštijos gadynę, įvairias okupacijas, sukilimus, karus; baigiama nepriklausomos Lietuvos laikais ir netgi paskutine bolševikų okupacija. Šiam reikalui panaudojami įvairūs šaltiniai, seni ir nauji leidiniai, spauda, gyvų žmonių liudijimai, atsiminimai. Jau daugiau kaip 100 mūsų kultūrininkų yra vienu ar kitu būdu gelbėję Broniui Kvikliui šį leidinį paruošti.

Padarius tam tikras įžanginės keilasdešimties puslapių pastabas apskritai apie Lietuvos žemes, patiekus visą eilę senų ir retų žemėlapių bei schemų, einama prie atskirų vietovių aprašymo. Pirmiausia aprašomas Vilniaus kraštas: Vilniaus miestas, Vilniaus, Vileikos, Molodečno, Ašmenos, Valažino, Lydos, Ščiutino, Gardino, Trakų, Alytaus apskričių vietovės. Tada einama prie Rytų Aukštaitijos: Brėslaujos, Zarasų, Švenčionių, Utenos, Rokiškio apskritys. Šių vietovių rankraštinė medžiaga jau visiškai paruošta spaudai, parinkta jai gausi ir graži iliustracinė medžiaga ir šiomis dienomis atiduodama leidėjui J. Kapočiui. Rankraštinė medžiaga čia apima apie 1.000 puslapių. Atlikęs šį darbą, autorius ruoš II-jį knygos tomą, kurį apims vidurio Lietuva ir Sūduva (Suvalkija), po to tretįjį — Žemaitiją ir Mažąją Lietuvą.

Br. Kviklys šį darbą ruošia jau daugelį metų. Įvertindamas šio darbo didžiulę kultūrinę reikšmę, autoriausir leidėjo prašomas, jį buvo apsiėmęs peržiūrėti bei patikrinti žinomas mūsų istorikas šviesios atminties a. a. Adolfas Šapoka. Jam jau ir buvo pasiųstas I-jo tomo rankraštis. Nelaimingu supuolimu — garbusis istorikas mirė tą pačią dieną, kai jam į "Tėviškės Žiburių" redakciją atėjo rankraštinė siunta. Nebuvo spėta ir išpokuoti... Didžiulė tragedija. Vistiek iš leidėjo Juozo Kapočiaus ir autoriaus pusės veikalas, mūsų sąlygomis, išeiąeikalas, mūsų sąlygomis, išeitų galimai tobulesnis.

Visuomenė šiuo darbu gyvai domisi — tai rodo gausūs įvairių asmenų laiškai autoriui ir leidėjui, drąsinintieji šį darbą tęsti. Tikimasi, kad mūsų visuomenė šį mūsų darbą bei pastangas parems geru žodžiu, žiniomis, nuotraukomis, užsakymais, platinimu ir kitais būdais.

IŠ OKUPUOTOS LIETUVOS

▼ **Lietuvoje** Valstybinė Politinės ir Mokslinės Literatūros leidykla pastaruoju metu išleido be kitų šiuos leidinius:

I. Pikturna: "Nemunas gyva upė", 182 pusl.; A. Pilypaitis: "Kauno rotušė", 56 pusl. su iliustr.; "Sunkioji atletika". Varžybų taisyklės. 138 pusl.

JEWELRY—LAIKRODĖLIAI
DEIMANTAI
URMO KAINA

7 akmenėlių laikrodėliai po $5.00
17 akmen. Benrus, patys užsisuka automatiškai $19.75
Paauksuoti laikrodėliai, vyriški ir moteriški, vertės $49.00, už $29.00
17 akm. 14 k. aukso, vyriški ir moteriški, nupiginti .. $37.50
Deimantiniai žiedai, vertės $100.00, už $50.00
Kliperiai plaukams pirkti po $4.50
Deimantiniai rėžtukai stiklui pjauti po $3.75
Stereophonic Phonografai po $29.00
Stereophonic 4 greičių asliniai phonografai $79.00
Blanketai, Kaldros, Indai, Servizų setai

BUDRIK
FURNITURE
3241 S. Halsted Street

Atdara pirmadienį ir ketvirtadienį iki 9 val. vakaro
Sekmadieniais atdara 11—5.

Budriko radio valanda sekmadieniais nuo 2 iki 2:30 val. po pietų iš WHFC radio stoties, 1450 kil.

JŪS GALITE PASITIKETI DAKTARO PARAŠYTO RECEPTO TIKSLIU IŠPILDYMU, KAI KREIPIATES Į MŪSŲ VAISTINĘ.

Kasdien išpildydami didelį kiekį receptų, vartojame šviežius vaistus, kurie sekmingai veikia. Turime vaistų didelį pasirinkimą ir pačių naujausių, vėliausiai išrastų.

Kviečiame ir Jus duoti mums išpildyti Jums daktaro parašytą receptą ir įsitikinsite, kad mūsų vaistai šviežį, kainos labai prieinamos.

DARGIS Drug Store
CHARLES P. DARGIS
Reg. Pharmacistas
2425 W. Marquette Road
Chicago 29, Ill.
Tel. HEmlock 4-6050

VALANDOS:
Kasdien 9:30 v. v. iki 9 val. vak. Šeštad. 9:30 v. r. iki 6 v. v. Treč. ir sekmad. uždaryta.

Pasigėrėkite
Bavaria
St. Pauli
Importuotu
Vokišku šviesiu alum

SKAITYKITE "DRAUGĄ"

HEmlock 6-1251
VICTOR'S
HAIR STYLING
2442 West 63rd Street
Chicago 29, Illinois

Vėliausio stiliaus plaukų šukuosena, pusmetinis bei įvairus plaukų dažymas.

Pirmadienį uždaryta. Kitomis dienomis nuo 9 iki 6 val. vak. Ketvirtadienį ir penktadienį nuo 9 iki 9 val. vak. Savininkai:

Nijolė ir Vytautas Kaveckai.

INVENTORINIS
IŠPARDAVIMAS!

INVENTORINIAME IŠPARDAVIME PIRKSITE VISAS MEDŽIAGAS LABAI PIGIAI.
PASINAUDOKITE ŠIA RETA PROGA!

Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylons, taffeta, aksomo ir kitų medžiagų siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą — už žemas kainas! Gavome specialių medžiagų paltams kaip vyrų, taip ir moterų: Veliūro, činčilos ir "needlepoint", kuriuos dar galima suspėti pasiųsti artimiesiems Lietuvon. Ypatingai yra atpiginta iki 50% medžiagos: (Draperies) — užuolaidoms, (Slip covers) — baldų užvalkalams ir (Upholstery) baldų apmušalams.

STEIN TEXTILE CO.
616 West Roosevelt Road, Chicago 7, Ill.
TELEFONAS — HARRISON 7-3737

Mūsų naujas adresas yra tik blokas į rytus ant Roosevelt Rd. nuo mūsų anksčiau buvusių patalpų.

Automobilius galite pastatyti nemokamai už kampo į šiaurę ant Jefferson St. — aikštėje

PASIRUOŠKITE ŠIŲ METŲ
ATOSTOGOMS!
Šių metų atostogas planuokite jau dabar, kad galėtumėt turėti geresnį pasirinkimą ir lankytinų vietų ir lėktuvų ar laivų pasirinkimą

SEGHETTI TRAVEL BUREAU
2451 S. Oakley Ave., Tel. YA 7-3278, Chicago 8, Ill.
sutvarko dokumentus, parūpina kelionę lėktuvais, geležinkeliais, autobusais, laivais, kaip keliauti Europoje taip ir planuoti atostogas P. Amerikoj, Kanadoj ar ir pačioj Amerikoj įvair. vietose.

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonumų.

GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY
Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.
222 W. Adams St. Room 800
Telefonas CEntral 6-5206

Pastabos ir nuomonės

Ar ne be reikalo naudojama energija ir laikas?

"Su durnu du turgu, o su plikiu nėra ko peštis", sako sena lietuviška patarlė. Ši liaudies sukurta išmintis man ir daugeliui mano prietelių prisiminė skaitant "Drauge" p. B. Babrausko polemikas su okupuotos Lietuvos "kultūrininkais".

Nemanau čia ginčytis dėl tų polemikų turinio. Jos parašytos ne tik kad gerai, to žodžio joms vertinti būtų per mažai, parašytos išmaningai ir kruopščiai. Panaudojant daug bolševikinės spaudos straipsnių, citatų ir korespondencijų, kurias surinkt ir atitinkamai sugrupuot, be to, kiekvienam duot labai tikslius ir argumentuotus, taiklius atsakymus, — p. B. Babrauskui turi atimt daug laiko ir išeikvot energijos.

Gerb. p. B. Babrauskas savo aštria plunksna visą tą bolševikinį šlamštą atremia meistriškai. Taip ir stoja prieš skaitančio akis iš nepasitenkinimo iškreipti veidai tų asmenų, kuriuos p. Babrauskas savo tiksliais argumentais tiesiog triuškinančiai atremia. Bet...

Visas blogumas yra tas, kad lygiagrečiai su bolševikinių "kultūrininkų" iškreiptais veidais skaitytojui prieš akis stojasi nelemtasis "bet".

B. Babrauskas konstatuoja (ir mes visi tai gerai žinom — J. J.), kad bolševikiniai rašeivos rašo ir kalba tik 2% Lietuvos gyventojų vardu ir dar tarp tų pačių yra didelis skaičius įvairių prisimetėlių, persimetėlių ir privarytų iš brolišk ųjų respublikos "vyresniųjų brolių". Taip, kad atstovaujamųjų skaičius greičiausia sumažės pusiau ir liks tik 1% buvusių lietuvių (laikau juos tik buvusiais, nes šiandien jie tokiais nebėra). Todėl ir kyla abejonė, ar toji tiek daug laiko ir energijos atimanti polemika iš viso yra reikalinga. Ar tai nėra bereikalingai eikvojamas laikas, kovojant su vėjo malūnais?

Jeigu man kas pasakytų, kad iš tų 98% bolševikų spaudos neatstovaujamų lietuvių bent 2% p. Babrausko straipsnius perskaito, aš jį nuoširdžiai sveikinčiau ir linkėčiau tuo klausimu rašyti kuo daugiau. Betgi šiandien mes visi žinome, kad lietuviai laisvojo pasaulio spaudos neskaito, nes "demokratiškiausioji" visame pasauly komunistų partija jiems to neleidžia. Skaito tik tie, kurie kalba jau minėtųjų 2% vardu, bet ir tai ne visi, o tik komunistų partijos palaimintieji ir išrinktieji. Teko girdėti, kad "kultūrinio bendradarbiavimo" šalininkai kaikuriems iš tų rašeivų yra siuntę laisvojo pasaulio laikraščių ir žurnalų, nors ir visai nekalto pobūdžio, bet jie adresatų nepasiekė, o kažkur pakeliui "nusimetė" — žuvo.

Dėl visų mano čia išdėstytų samprotavimų, perskaičius š. m. balandžio mėn. 15 d. "Draugo" kultūriniame priede p. B. Babrausko labai kruopščiai ir sumaniai parašytą straipsnį, ir iškyla prieš akis tas nelemtasis "bet".

Kad ir kaip persikreiptų bolševikų veidai jį skaitant, vis tiek jie kitaip nerašys. Kad ir ne dėl savo įsitikinimo, tai dėl baltos duonos kąsnio, kurį iš savo darbdavio gauna.

Įrodinėt, kad juoda yra juoda, o balta yra balta, nėra jokio reikalo, nes kas yra aklas, vis tiek to nesupras, o matantieji ir patys labai gerai žino.

Nuoširdžiai atsiprašau p. B. Babrauską, kurį gerbiu, kaip labai gabų publicistą, kad čia tucs savo samprotavimus iš viso kelių, nes gal jis savo straipsniais siekia kitų tikslų, kurių aš neįžiūrėjau.

Jei p. B. Babrauskas rastų reikalo savo tikslą atskleisti, būtume jam labai dėkingi.

J. Jaškauskas,
Dayton, Ohio

Nepažįstamasai Skaitytojau, ne visai tikslu mano straipsnius, vertinančius literatūrines ar kultūrines apraiškas bolševikinėje Lietuvoje, vadinti polemika. Polemikon apskritai nesmi linkęs ir neturiu tam laisvo laiko, o polemika su dabartine Lietuvos spauda iš viso neįmanoma dėl to, kad net tie patikimiausieji komunistinės spaudos darbininkai, kurie kartais gauna vieną kitą mūsų leidinį paskaityti, neturi teisės viešai savo nuomonės skelbti, taigi kaip diskusijų partneriai automatiškai yra diskvalifikuoti.

Ne dėl to parašau vieną kitą kandesnį rašinį apie Lietuvos rašytojų darbus ir žodžius, kad, anot to romėno, sunku yra satyrų nerašyti (tokie ten veidmainiški visi pareiškimai ir pasireiškimai!). Rašau dėl to, kad rašydamas jaučiuos atliekąs svarbiausią tautinę laisvojo lietuvio pareigą, būtent: iškeliu aikštėn tiesos vardu Lietuvoje skelbiamą melą, duodamas jam tikrą pavadinimą. Rašau dažniausiai tik tada, kai matau būtiną reikalą pataisyti laisvojoje spaudoje atsiradusias "korektūros klaidas", neišvengiamai galinčias suklaidinti ir suklaidinančias nekritišką skaitytoją. Būdamas kritiškiau nusiteikęs, ne kartą, rodos, paimčiau visas "sausai" paduodamas žinias iš anapus ir reikiamai pakomentuočiau, tik tam, deja, nepakanka 24-ių paros valandų. Imuosi plunksnos tik tuo atveju, kai jau dega arba kai apsiaučia visuotinė tyla tada, kai tylėti nebegalima.

Ne tik laisvajam lietuviui norėdamas teisingai nušviesti dalykus, kuriuos jaučiuosi gerai pažįstąs, rašau pavergtos tautos vardu skelbiamų klastingų minčių kritiką. Tikiu, kad mano argumentuota dvasinio lietuvių tautos žlugdymo kritika sudaro reikšmingą įnašą į Lietuvos laisvės kovų dokumentaciją, kuri taip reikalinga mūsų veiksniams. Žinau, kad mano asmenine iniciatyva atliekamas studijinis Lietuvos kultūrinio gyvenimo stebėjimas ir vertinimas yra tikslingas ir teisingas: tai rodo daug laiškų, kuriuos gaunu iš savo raštų skaitytojų. Kartais net nejauku pasidaro: atrodo, lyg dėl reiškiamų padėkų verta būtų rašyti... Daugybė įvairių asmenų man atsiunčiamų bolševikinės spaudos iškarpų bei leidinių, atkreipiant dėmesį į tuos dalykus, kurių dar nesu palietęs, taip pat lyg ir rodytų, kad mano rašymas yra pageidaujamas.

Sąmoningai ne visus šios rūšies straipsnių tikslus čia tenurodau. Viena galiu dar pridėti, kad jie turi ir tiesioginį poveikį tautai: ir rašantiesiems, ir tylintiesiems. Kai tie straipsniai per laisvąsias mus priglaudusias Europos radijo stotis perduodami Lietuvai ir kai jų mintys plačiau pasklinda tautoje, bolševikai nebegali jų ignoruoti — tada šių straipsnių autorius atsiima jam skirtus komplimentus vilniškėje spaudoje. Tie komplimentai, žinoma, nei šildo jo, nei šaldo. Šildo vien tai, kad tu regi, kaip iš čia tvirtu bei teisingu žodžiu bent kiek padedi savo tautai tėvynėje.

Benys Babrauskas

Karalienė Elzbieta II ir ryklys — pašto ženkle, išleistame paminėti salos Tristan de Cunha perėjimą į decimalinę pinigų sistemą. Ta sala yra tarp Pietų Amerikos ir Pietų Afrikos; joje tegyvena apie 300 žmonių.

Pasikalbėjimas...

(Atkelta iš 5 psl.)

likusieji gi Brazilijoje, Venezueloje, Vokietijoje ir kitur. Čia pažymėtina Šveicarijos įvairių organizacijų aukos gimnazijos rūmų ir 5 ir pusės hektarų žėžės įsigijimui. Ji siekia 137,000 DM. Po to seka Amerika, Kanada, Vokietija ir kiti kraštai. Paskutiniais metais didelę paramą teikia ir vokiečių įstaigos. Ateityje turima dar didesnių vilčių.

— Ar didelis skaičius naujai iš Lietuvos atvykusio jaunimo tęsia savo mokslą Vasario 16 gimnazijoje?

— Šiais mokslo metais jų skaičius siekė 20. Jų buvo įvairiose klasėse. Vienas iš jų jau pernai gavo brandos atestatą, kitas šiemet. Naujiems mokslo metams taip pat yra paduota nemaža prašymų.

— Kokie jūsų gimnazijos planai ateičiai?

— Neužilgo manoma pradėti statyti naujus rūmus klasėms. Aukos renkamos iš lietuvių ir kitų įstaigų Vokietijoje ir Šveicarijoje. Tikimasi gauti didesnė parama ir iš vokiečių švietimo bei kultūros įstaigų.

— Ko linki Vasario 16 gimnazija lietuviams moksleiviams?

— Mylėti savo kalbą, tautą ir Tėvynę. Branginti visa, ką bočiai gynė ir kapus, kur ilsisi tautos karžygiai!

Žvaigždynas už 6 bilionų šviesmečių

Tolimiausias iki šiol astronomų užtiktas žvaigždynas yra už 6 bilijonų šviesmečių (per tiek laiko iš jo šviesa pasiekia žemę). Jį užtiko dr. R. Minkowski, panaudodamas 200 colių teleskopą Mt. Palomar observatorijoje, Kalifornijoje. Jau anksčiau Cambridge, Anglijoje, astronomai savo radijo teleskopu pagavo signalus, ateinančius nuo Meškos žvaigždyno. Dr. Minkowski, nustatęs savo teleskopą į tą vietą ir laikydamas jį dvi valandi, nufotografavo ten esantį žvaigždyną, gavo jo spektrą ir nustatė, kad jis tolinasi nuo Žemės, lėkdamas po 90,000 mylių per sekundę ir jau yra nutolęs už 6 bilijonų šviesmečių. Anksčiau buvo manoma, kad žmogaus įtaisais pasiekiamos visatos riba yra už bilijono šviesmečių. Dabar ji pasistūmėjo iki 6 bilijonų.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpiaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams, skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
VIrginia 7-7258-59

Žmogaus liekanos 35,000 metų senumo

Net 35,000 metų senumo žmogaus liekanos Columbia universiteto profesorius dr. R. S. Solecki rado Zagros kalnuose Irake. Tai ne patys seniausi žmogaus pėdsakai žemėje. Vadinamas Neanderthalio žmogus yra tarp 45,000—70,000 metų senumo. Aukščiau minėtasai dr. Solecki Irake taipgi rado žmogaus liekanas griuvėsiuose Zawi Chemi Shandar — čia žmogaus gyventa prieš kokius 11,000 metų. Tokie patys įrankiai, kokie rasti netolimame urve, rasti taipgi ir griuvėsiuose. Gal tai bus pirmas radinys, rodąs, kad apie tą laiką pirminis žmogus iš urvų persikėlė gyventi į bendrą kaimišką gyvenimo būdą.

Batai, kuriais galima eiti viršum vandens

Specialūs batai, kurie savyje jungia vandens pašliūžas ir pantoninio tilto plūdes, žmogų išlaiko vandens paviršiuje ir jisai gali vandeniu vaikščioti. Tie vandens batai yra padaryti iš pluoštinio stiklo ir plastinės medžiagos. Yra 5½ pėdų ilgumo. Sveria 50—250 svarų. Juos gamina "Water Shoes bendrovė Buffalo, New York. Išmokti jais vaikščioti užima beveik tiek pat laiko, kaip ir pašliūžomis važiuoti vandeniu.

Garsintuvai prie telefonų

Pradėti gaminti nauji garsintuvai, galį būti prijungti prie telefono laidų ir tada visų tame kambaryje kalbančiųjų balsai girdimi telefonu ir visi esantieji kambaryje girdi žodžius, ateinančius telefonu. Tas įtaisas vadinamas "Ampli - Phone" ir yra gaminamas Radio Merchandise Sales, Inc., New Yorko mieste. Patogus pravesti konferencijoms, kai dalyviai nėra vienoje vietoje.

Ką galima rasti žmogaus skrandy?

Dr. Alan A. Kane, dr. B. Ginn ir dr. B. Mora (visi iš Brooklyno) "Journal of the American Association" aprašo šitokį atsitikimą: į kliniką atvyko pacientas su sutinusiais kojų riešais. Patikrinę, Brooklyno Valst. ligoninės gydytojai iš jo skrandžio ištraukė šiuos dalykus: 26 raktus, 3 rožančius, 16 medalikėlių, apyrankę, kaklo papuošalą, tris metalinius retežėlius, alaus buteliams atidaryti rankinėlę, vieną peilio geležėlę, 39 nagam šlifuoti geležėles, keturis nagų karpymo įtaisėlius, trejas žnyples, 88 įvairias monetas.

Gyvena 1,000,000 turėjusių vėžį

JAV-se gyvena daugiau kaip milijonas žmonių, kurie yra turėję vėžį ir kurie yra išgydyti. Dar apie 600,00 vėžiu susirgusių, paskutinių penkerių metų gydyti, taipgi įeis į skaičių tų, kurie išgiję nuo vėžio. Tačiau apskaičiuojama, kad 1961 m. plaučių vėžiu mirs 37,500 amerikiečių. Tuos faktus skelbia Amerikos Kovai su Vėžiu draugija.

Peršviečiančios padangos

Goodyear Tire & Rubber bendrovė išbando naujai išrastas vaivorykštės spalvų permatomas padangas, kurių viduje įtaisytos elektrinės lemputės ir ratas nakčia švyti.

Jeigu DAŽŲ ar VARNIŠIO reikia
skambinkit HE 6-2011
dieną ar vakare. Turime dideli pasirinkimą spalvų ir rūšių. Dirbtuvės sav. chem. inžinierius Juozas Ruokis.
Už tą pačią kainą pristatom Čikagoje į namus.

Nauja Guardini knyga

Europoje pamėgto rašytojo Romano Guardini knyga apie laisvę, malonę ir likimą yra išversta į anglų kalbą; pavadinta: "Freedom, Grace and Destiny". Kaina $4, leidėjas — Pantheon.

Moderniojo teatro kūrėjai

Stambų veikalą apie teatrą parašė Barry Ulanov: "Makers of the Modern Theatre". Knyga turi 743 pusl., kainuoja $8.95; išelido išleido McGraw - Hill bendrovė New Yorke.

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 WEST 63rd STREET
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO
MR. NELSON'
SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEdarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

Petkus
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Telef. GRovehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero. TOwnhall 3-2108-09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

EDVARDAS SAUNORIS — GĖLININKAS
Paruošia gėles iš savo šiltadaržių vestuvėms, krikštynoms ir kitoms iškilmėms. Parūpina gėles ne tik laidotuvėms, bet ir gėles sodinti ir puošti kapus Jūsų artimųjų.
3942 W. 111th St., PR 9-1355 ir 9-1356

J. F. EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YE 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852
AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ

Laidotuvių Direktoriai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

dovanos taupytojams
PADĖJUS $500.00 AR DAUGIAU KOVO IR BALANDŽIO MĖN. DUODAME ŠIĄ DOVANĄ

KAS DU MĖNESIAI DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS
5¼% mokame už ligalaikes taupmenas!
DARBO VALANDOS:
pirm. 9 iki 8 v. v.
antr. 9 iki 5 v. v.
trečiad. — uždaryta
ketv. 9 iki 5 v. v.
penkt. 9 iki 5 v. v.
šešt. 9 iki 1 v. p.p.
JOSEPH F. GRIBAUSKAS, vedėjas
ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
1447 S. 49th COURT, CICERO 50, ILL./BI 2-1397, TO 3-8131

DIDŽIAUSIA IR MODERNIŠKIAUSIA PAMINKLŲ DIRBTUVĖ CHICAGOJE
Pirkite tiesiog iš gamintojo ir sutaupysite!
John Savickas Monuments
11849 So. Kedzie
Chicago 43, Ill.

Jūsų pasirinkimui didžiausias rinkinys gatavų pavyzdžių.
Dėl susitarimo (appointment) galite pašaukti kiekvienu laiku
Telefonai: BE 8-3632 arba BE 3-4718
Atidara kasdien ir sekmadieniais nuo 8 val. ryto iki 5 v. vak.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Associacijos Nariai
PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
PETRAS P. GURSKIS
659 WEST 18th STREET Tel. SEeley 3-5711
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138—1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003
STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672
VANCE FUNERAL HOME
1424 S. 50th AVENUE Tel. OL 2-5245 arba TO 3-9687

SPYGLIAI IR DYGLIAI

Redaguoja dr. S. ALIŪNAS

POKALBIAI APIE GENERACIJAS

Savu laiku dr. V. Vygantas kalbėjo apie generacijų dvikovą, o po to dar keliasdešimt minėjo visokias generacijas ir operacijas. Tiesiog malonumas buvo skaityti apie visokias muštas ir trenktas generacijas ir operacijas tom generacijom sutvirtinti ir sumušti. Apie tas generacijas gerokai šviesos įnešė keliais savo straipsniais ir dr. V. Kavolis. Neseniai "Naujienose" daktaras pareiškė, kad "Dažnai lengviau susikalbėti su savos generacijos skirtingų pažiūrų žmogumi, negu su kitos generacijos bendraminčiu".

O mes seniau kvailai galvojom, kad, pavyzdžiui, koks matematikas turi kalbos su matematiku, o pasirodo, reikia paklausti, kuriais metais gimęs ir tada pokalbį pradėti. Paklausia koks nors chemijos inžinierius

Senas esi tada, kai vienu pasilenkimu nori du daiktu pakelti.

troko vairuotojo, kiek jam metų, ir jeigu tik maždaug tais pačiais metais gimė — ir turi kalbos. Va, koks nors Einšteinas būtų gyvas, tai ir pasikalbėtų su senu negru, kuris nemoka nei skaityti, nei rašyti, bet svarbu, kad jis gimęs tais pačiais 1871 metais. Mokslas nesvarbu, svarbu generacija.

Na, o toliau vėl tas pats garbus daktaras rašo: "Naujagimimis neturi nieko žmogiško. Jis teturi potenciją būti žmogumi. Be to, kas sudaro žmogiškumo esmę — kultūros — atžvilgiu jis yra visiškas barbaras".

Taigi, šitas mažas barbaras labai daug rėkia, jeigu taip prisimintume B. Railos eilėraščių rinkinio pavadinimą. O augdamas vis mažiau rėkia, taigi nubarbarėja. Taigi juo senesnis, juo daugiau esi nubarbarėjęs, o jei labai senas, tai jau priklausai nubarbarėjusių generacijai, o svarbiausia, juk ir nebeišrėki tiek, kiek jaunas. O toliau

Vėl gegužis gėlėm mus apvožia,
Ir širdin, ir į kambarį braunas,
Vėl senutės pražysta kaip rožės
Ir trepena ir senas, ir jaunas.

daktaras rašo, kad "Vyresniųjų funkcija yra šiuos barbarus civilizuoti". Bet kaipgi tu civilizuosi, kad ta pati generacija kalbą randa tik su pačia generacija, nes su kita generacija sunku susikalbėti. Iš antros pusės senas profesorius, taigi nubarbarėjęs, yra daugiau civilizuotas už jauną, nes šis dar tik nubarbarėjimo procese. Taigi se nas yra civilizuotesnis už jauną, bet V. Kavolis kitoj vietoj štai kaip užvožia tiems nubarbarėjusiems seniams: "Senieji užima konservatorių rolę, jaunieji — inovatorių". Nesuprantu, kaip gali užimti jaunas inovatorius rolę, jei senas tą jaunuolį dar gramatikos tebemoko, ar kokią šaknelę iš skaičiaus ar tegu iš butelio traukti.

Dideliai įdomus mokslas tos generacijos. Kartais jos gali ir suartėti. Pavyzdžiui, vaikai mėgsta deklamuoti, o ir aktorius Pilka taip pat. Tiesiog abiejų generacijų supanašėjimas. Įdomus mokslas tos generacijos, bet svarbiausia, kad dr. V. Kavolis "Naujienose" išspausdino straipsnį "Nužemintųjų generacija". Na, ir vargom, gilinomės, kodėl ta generacija nužemintųjų, ir pagaliau atradome šviesos, nes autorius cituoja poeto Mackaus eilėraštį "kastruotas, džiaugsmas, angele, išdilusi kalba". Taigi, jeigu iškastruota, tai tikrai generacijai didesnio nužeminimo būti negali. Žodžiu, nužeminta kastruota generacija.

Taigi vis tas generacijų mokslas leidžia suprasti, kodėl generacija nužeminta. Jeigu be jokios operacijos, tai generacijos nėra nužemintos, ypač jaunos; jos kovingos ir išaukštintos. Aš asmeniškai norėčiau priklausyti kokiai nors Elvis Presley generacijai, tada kinkas purtindamas iškratytum linksmus kratinius apie tas generacijas.

P. P.

Lietuviški veiksniai tariasi žygiui į Baltuosius Rūmus.

Po daugel metų

P. Žilys ir A. Šemeta "Naujienose" ir "Dirvoje" veda kautynes dėl Širvintų kautynių, nors nuo jų praėjo 40 metų. Vyrai laukė 40 m. ir nekariavo. Pvz., prieš 20 metų dar viskas geriau atmenama, bet vyrai nesimušė, nes senas vyras, kaip ir vynas, stipresnis ir todėl dabar nors mažiau atmenama, bet stipriau užduodama.

Kas jie yra?

Stropus yra tas, kuris nedaro to šiandieną, ką gali rytoj padaryti jo draugas.

Pranešėjas yra toks žmogus, kuris nekalba suprantai, jei gali tai padaryti daug sudėtingiau.

Biurokratas yra toks asmuo, kuris nekalba suprantamai, jei nius nervus ir pūkinę sėdimąją dalį.

Lengva ruošti balių

Prancūzijoj JAV ambasadoriui gen. Gavin esą lengva suruošti balių, nes Italijos ambasadorius atsigabena vyno, švedų — smulkius užkandžius, Argentinos — mėsos, Olandų — sūrio ir Brazilijos ambasadorius — kavos.

Todėl ir vyksta

Senutė gavo leidimą išvykti pas savo vaikus į JAV. Kolchoze ji atsisveikina savo gimines ir kaimynus. Prieina ir komunistų partijose sekretorius. Nepatenkintas. Jis pašaipiai taria:

— Ten gera, kur mūsų nėra.

— Todėl ten ir vykstu, kur jūsų nėra, — atkerta senutė

Ašen išminčius ir filosofas,
Pavalgęs pietus vartaus ant sofos,
Sako veikėjų veikimui trūksta,
O [illegible] gražiausiai pypkelė
rūksta.

Brangusis, tikriausia tu gavai iš mokesčių įstaigos permokėtų mokesčių čekį.

Bolševikai pasižymi statybomis

Bolševikai labai pasižymi visokiom statybom, nes, mat, jie stato komunizmą pasaulyje. Kol pastatys pasaulyje komunizmą, dabar jį stato Lietuvoje. Bolševikinė "Šluota" įsidėjo tiems statybininkams padėkų, kurias spygliai, kaip reikšmingas komunizmo statybai, pakartoja. "Šluota" rašo:

Didžiai dėkingi Statybos valdybai Nr. 5 ir Statybos montavimo valdybai Nr. 22 už naujoje 23-čioje vidurinėje mokykloje įrengtus dušus, kurių dėka iš antro aukšto į pirmą teka vanduo. Kviečiame minėtus draugus į pirmąjį aukštą — pasimaudyti!

Tekančio vandens mėgėjai
Vilnius

Mūsų padėka statybininkams, stačiusiems mūsų namą ir įrengusiems jo rūsyje 1,5 m. gylio akvariumą, kuris žiemą paverčiamas šaldytuvu. Turime tik vieną prašymą — įveiskite jame auksinių žuvelių, tada vasarą visi drauge meškeriosime, o žiemą vaišinsimės šaldyta žuvim.

Tunelio gt. 43 Nr. gyventojai
Kaunas

Dėkojame Panevėžio statybos trestui ir Statybos ministerijai, kurių pažadų dėka nuo 1959 metų pastatytas tik vienas Raguvelės Žemės ūkio technikumo bendrabučio aukštas. Įdomu, kiek dar reikės pažadų, kad atsirastų stogas?

Technikumo moksleiviai
Raguvėlė

Nuoširdžias padėkas reiškiame Statybos ministerijai, Šiaulių Statybos trestui Nr. 4 ir jo Statybos valdybai Nr. 13.

Vaidybai dėkojame už tai, kad jos statyti Linkuvos kultūros namai, vienerius metus pastovėję, tapo avariniais.

Trestui dėkojame, kad jis už tokį darbą valdybos nebarė ir iš naujo jai dirbti neliepė.

Ir LTSR Statybos ministerijai ačiū, kad ji į mūsų raštus nereaguoja ir aplamai į tą reikalą pro pirštus dairosi.

Linkuvėčiai

Sukant blogą telefono numerį, jis niekad nepasitaiko užimtas.

Jonis Aluona

ŽODIS POLITIKAM

Jei tu krikščionis demokratas,
Tvok socialistui iš peties.
Tegu. greičiau tas kipšo batas
Ant menčių gatvėj išsities.

Jei bevažiuodams pasišiauši
Tu socialistų vežime,
Smok tautininkui per pakaušį
Maišydams dangų su žeme.

Jeigu tu tautininks, bičiuli,
Pliek iš kairės ir dešinės.
Nuspirk krikdemą į mėnulį,
Mušk ciciliką, kol niurnės.

Jei liaudininkas tu, pilieti,
Taries — be kvapo ir spalvos,
Tuojau paleisk į "priešą" eitį
Vardan tėvynės Lietuvos!

Jei tu plauki su Fronto srove,
Sakais — krikščionis pažangus,
Kitam krikščioniui per rankovę
Kirs — nesugrius dėl to dangus.

Visi basliais apkulkit vieną,
Basliu visiems tas vienas tvos,
Kol pats Paleckis gražią dieną
Jus apmedalint sugalvos.

Frontai ir poezija

Invazijai į Kubą prasidėjus buvo per radijus pasiųstas toks karinis pranešimas:

Apdairiai, apdairiai — žiūrėk gerai į vaivorykštę.
Žuvis bėgs labai netrukus,
Berniukas yra namuose, aplankys jį.
Dangus yra mėlynas.
Dėk ženklus ant medžio.
Medis yra žalias ir rudas.
Laiškai atėjo gerai.
Laiškai yra balti.
Žuvis neturi daug laiko prieš plaukdama,
Žuvis yra raudona.
Žiūrėk gerai į vaivorykštę.

Tie nenaudėliai kariauninkai panaudojo mūsų poetų modernios poezijos kūrinius savo fronto pranešimams. Nes štai, A. Škėma "Metmenyse" rašo taip:

Jis spūstelėjo rankeną, ir durys prasivėrė.
Ir už jų buvo kitos durys.
Jis spūstelėjo rankeną, ir kitos durys prasivėrė.
Šitaip jis atidarė šimtą dvidešimt keturias duris.
Tada jis pavargo ir sukrito.

Kariniame pranešime poezijos lyg ir daugiau, bet Škėma šiaip karingesnis.

Gal Gagarinas matė

Bolševikinis skraidikas Gagarinas sakosi matęs iš kelių šimtų mylių, kaip žydi kukurūzai. "Vilnis" galėtų paklausti to Gagarino, kas šeštą kartą "Vilnies" redakcijai išpylė langą.

Chicagos Prekybos Rūmų golfininkas pasirengęs golfo išvykai.

Lyndon Johnson

Viceprez. Johnson teigia, kad jis, būdamas kilęs iš didelės Texas valstybės, nemato reikalo perdaug jaudintis dėl tokių nykštukinių valstybių kaip Kuba ir Laosas.

Išsiblaškymo laipsnis

— Tu esi nepaprastai išsiblaškęs.

— Aš tai dar nieko. Va, mano brolis tai išsiblaškęs. Tik įsivaizduok: šiąnakt atsikėlęs užsidegė žvakę, kad įsitikintų, ar užgesino elektrą.

Turi teisę raudonuoti

Psichoanalizės kūrėjo Freudo gimimo šimto metų minėjime dalyvavo ir Sir Winston Churchill. Paskaitininkas savo kalboje priminė Freudo žodžius: "Žmogus yra vienintelis tvarinys, kuris gali raudonuoti".

Churchllis nusišypsojo ir tyliai, bet taip, kad aplinkiniai girdėtų, pastebėjo:

— Teisingai... bet taip pat vienintelis, kuris ir turi pagrindo raudonuoti.

Sąžiningas darbininkas

Jaunuolis atėjo pas farmerį prašyti darbo.

— Galėsi rinkti kiaušinius, — tarė farmeris, — jeigu nė vieno nepavogsi.

— Manimi jūs galite pasitikėti, ser, — atsakė jaunuolis. — Keletą metų aš dirbau prie statybos ir nepavogiau nė vieno namo.

Nebėra prasmės skolinti

Airis paprašė skoto duoti užsirūkyti. Šis padavė tabokinę, bet tuo metu airis apsižiūrėjo, kad jis neturi ir dektukų.

— O, aš neturiu ir degtukų, — pasakė airis.

— Tai atiduok taboką, ji pačiam nereikalinga, — apsidžiaugė skotas.

NUOŠIRDŪS PATARIMAI SPAUDOS DARBININKUI

Rašydamas laikraščiui, suspausk taip eilutes, kad ne nenaudėlis redaktorius nesurastų jokios vietelės įspausti kokiai praleistai raidei.

Naudok tokį popierių, kad jei redaktorius norėtų pataisyti, būtinai jam palietų rašalą.

Neskaityk savo išspausdinto rašinio, nežiūrėk, kaip pataisyta ir daryk tas pačias klaidas nuolat, nes tai liudys tavo būdo pastovumą.

Nesudėk akcentų, tegu redaktoriai pasuka galvas, ar ten žmonės piauna sieną ar šieną.

Imk spalvotą popierį; tegu linotipininkui patavaruoja akyse truputį visokie gražumėliai.

Pasirodyk modernus ir vartok "ball point" pieštuką; jeigu susiteps, tai tegu pirštais zeceriai kitą kart rankraščio nečiupinėja.

Nepalik paraščių, tai tik gimnazistam privaloma, nes jei paliksi vietos, dar ko gero nenaudėlis redaktorius sugalvos ką nors įrašyti.

Taupyti šiais laikais reikia, todėl būtinai rašyk ant abiejų lakšto pusių.

Nepamiršk prie rankraščio, koks jis bebūtų, pridėti grasinančio laiško, kad straipsnyje nieko negalima taisyti, nepaisant jokių klaidų.

Siųsk tą patį rankraštį penkiems laikraščiams, tegu gyvuoja lygybės principas, o be to, iš penkių vis vienas išspausdins. o jei du, tai bus ir garsas didesnis.

Nerašyk mašinėle, rašyk ranka, nes juk rankų darbas šiais laikais daug labiau vertinamas.

"Vilnis" gerai informuota

"Vilnis", atrodo, bus gavusi iš mirusio Prūseikos laišką, nes Vilnyje Mikas Detroitietis taip rašo:

Prūseika numiręs negirdi, nemato,
Ir nesigaili priešus palikęs,
Ar kas jam gėles prie grabo stato,
Ar menševikas jį drasko užpykęs —
Jam vistiek pat, jam vistiek pat...

Jeigu negavo laiško, tai iš kur taip gerai būtų informuoti, kad velionis nesigaili priešus palikęs.

Cicero meškeriotojų klubo nariai pradeda rūpintis klubo rudens baliu.

Pagrįstas įspėjimas

Viename bare stovi toks užrašas: "Jeigu tu atėjai čia išgerti, norėdamas užsimiršti, tai mokėk iš anksto.

Blogiausia su anekdotais, kadangi dažnai žmonės nesupranta, kodėl pasakotojas juokiasi.

Atsargumas

Viršininkas ir jo valdinys meškeriojo ant stataus upės kranto. Viršininkas staiga paslydo ir įkrito į vandenį.

— Skęstu! — suriko jis, kaps tydamasis visom keturiom.

Valdinys neskubėdamas užmovė ant vašelio besiraitantį slieką ir kuo ramiausiai pareiškė:

— Galėčiau paduoti meškeriakotį ir ištraukti jus, bet kas užtikrins, kad po to jūs nepalaikysit manęs palaižūnu?

Spyglininkai guodžiasi

— **Klevelandietis A.** rašo:

Nors rago nekilnoju, nei taurių
Ir neragauju gėrimų taurių —
Esu blaivus -- tik vandenį geriu,
Bet nusigėriau nuo Trejų devynerių.

— **Al. Simas** iš Chicagos balandžio 1 d. proga atsiuntė laišką, kuriame įrodoma, kad Baronas visai niekam tikęs rašytojas.

Teisybė ar ne, nesiginčijame, tačiau jeigu nebūtų blogų, tai kaip literatūros kritikai atskirtų geruosius.

— **Klemensas Saliūnas** ilgesniame eilėraštyje tarp kitko rašo:

Mirga, marga mūsų spauda,
Nuotraukomis iš visur.
Lietuvybė erdvėn skrenda,
Mes nemirštame svetur.
Pacifiko meno klubas,
Užsidaręs aklinai.
Skaldo nuosmūkio atomus,
Virsta, dūžta stikliukai.

Buvo mandagus

Berniukas sugrįžo iš gimtadienio vaišių, džiaugiasi, kad buvo skanus pyragas.

— Aš tikiu, kad tu buvai mandagus ir nepaprašei antro gabalo.

— Ne, man įdėjo dar du gabalu, kai aš paprašiau to pyrago recepto, — atsakė berniukas.

— Daktare, tai vaikai žaidžia traukinį, man skauda galvą.

— Tai dar nieko blogo. Daugelis nepakenčia triukšmo.

— Ne, bet man skauda galva nuo traukinio dūmų.

Reikia būti atsargiam

— Kaip tau negėda. Ir vėl pasigėręs.

— Bet ką gi daryti, kai mane šitaip troškina?

— Vandenį gerk.

— Negaliu. Gydytojas sako, kad aš geležinės sveikatos. Bijau, kad nepradėčiau rūdyti.

Tobuli spąstai

Skotas ateina į krautuvę pirkti pelėms spąstų ir sako:

— Duokite tokius, kurie pagauna pelę dar prieš tai, kai ji suėda lašinius.

Be įtakų

Teisėjas sako kaltinamajam:

— Kaltinamasis, prisiekusieji laiko tamstą kaltu.

— Tai nesvarbu. Tamsta, pone teisėjau, toks inteligentiškas, kad, mano nuomone, negali gi leistis paveikiamas pašalinių.

—o—

— Gaminti kondensuotą pieną, kaip ir naudotis "dry martini" gėrimais išmokstame tik vėliau.

Br. Raila

—o—

— Be guzų nė vienas nevaikšto, kuris eiles moterims rašo.

Vyt. Tamulaitis

—o—

— Žodynas yra tik vienintelė vieta, kur pasisekimas garantuotas prieš pradedant darbą.

Donatas Maskvys

BOLŠEVIKŲ HIMNAS

Draugai, užtrauksim naują giesmę,
Kurios buržujus nesupras.
Pirmyn! Pirmyn — iki užliesme
Krauju upokšnius ir jūras!

Kovon! Kovon, šalies vergai,
Rytoj, poryt — tie pat vargai,
Aplink su durtuvais sargai!
Pirmyn! Pirmyn už naują svietą,
Pakaušin kulką, kas prieš mus.
Seniai kapuos buržujui vieta,
Tik kilpoj buožė liks ramus!

Atverk plačiai vagims duris,
Jei ne — makaulė nusiris,
Kai politrukas čia atbris!

Mirtis visiems, kas avi batais
Ir tepa sviestą ant dešros.
Žygiuosim Alpėm ir Karpatais
Kapitalistui lupt skūros!

Dainuok, širdie, pavasarį
Pamilus kipšo seserį
Vardu — S o v i e t i j a!